
KASVATTAJILTA KISAKENTILLE

Hämeen Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Mustiala, syksy 2013

Susanna Lemström

MUSTIALA

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Hevostalouden suuntautumisvaihtoehto

Tekijä	Susanna Lemström	Vuosi 2014
Työn nimi	Kasvattajilta kisakentille	

TIIVISTELMÄ

Kasvattajilta kisakentille opinnäytetyössä kuvataan ratsuhevosten kasvatamista ja kouluttamista pikkuvuorasta aina seitsemänvuotiaaksi kilpavuosien aluksi asti. Työssä vertaillaan suomalaisen ja ruotsalaisen hevospasvatuksen sekä kilpailujärjestelmien eroja ja pohditaan, millä keinoin suomalaisia lämminveriratsuja saataisiin näkymään paremmin isommilla-kin kilpailuareenoilla. Toimeksiantajina työssä toimivat Suomen Ratsastajainliitto ry sekä Suomen Hippos ry.

Työn tavoitteena oli löytää keinoja millä tavoin suomalaisia lämminveriratsuja saataisiin paremmin näkymään isommilla kilpailukentillä. Mistä löytyisi lahjakkaat ratsastajat kyvykkäille hevosille ja voitaisiinko suomalaista kilpailusysteemiä muokata jollain tavoin paremmaksi edesauttamaan suomalaisten lämminveriratsujen etenemistä kilpailukentillä. Työn tarkoituksena oli löytää keinoja, miten työn toimeksiantajat voisivat omalla toiminnallaan vaikuttaa ja edistää nuorten hevosten edistymistä kilpailukentille.

Työssä käytettiin hyödyksi kirjoittajan omaa kokemusta nuorten hevosten koulutuksesta yhdessä kirjallisen materiaalin sekä Internetin lähteiden kanssa. Tutkimus toteutettiin haastatteluna, johon valittiin haastateltaviksi suomalaisia lämminveriratsujen kasvattajia sekä nuorten hevosten ratsuttajia. Haastattelu toteutettiin pääosin henkilökohtaisena informoituna haastatteluna.

Suomessa todettiin kasvatettavan laadukkaita ja kyvykkäitä tulevaisuuden lupauksia, mutta etenkin kasvattajien mukaan riittävän taitavia ratsastajia näille hevosille ei tahdo löytyä. Suomeen kaivattaisiin siis lisää kokeneita ratsastajia nuorille hevosille, sekä näille suunnattuja valmennuksia. Kilpailusysteemiin toivottiin lisää pienempiä kilpailuja antamaan nuorille hevosille kokemusta kilpailutilanteista sekä osaavia tuomareita antamaan palautetta ratsastajille hevosen koulutustasosta ja kehittämisestä. Kehitysehdotuksia löydettiin myös esimerkiksi ratsuttajien oppisopimuskoulutuksesta, jossa kokemusta kertyisi valvovan silmän alla.

Avainsanat Hevonen, ratsuhevonen, FWB-hevonen, ratsuhevoskasvatus, ratsujalostus

Sivut 30 s. + liitteet 2 s.

Mustiala
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Equine Option

Author	Susanna Lemström	Year 2014
Subject of Bachelor's thesis	From the Breeders to the Competition Arenas	

ABSTRACT

From breeders to competition fields tells about riding horses breeding and training from young foal to seven-year-old through starting their competition career. This work compares the Finnish and Swedish horse breeding and competition systems, and discusses how the Finnish warm blood horses (FWB) could gain more visibility on the larger arenas of competition. The commissioners were Suomen Ratsastajainliitto ry and Suomen Hippos ry.

The objective was to find solutions for Finnish warm-blood horses to establish their position on the larger competitive fields. How to get talented riders for high caliber horses and how to modify the Finnish system and the commissioners' actions to better contribute to the FWB horses' progress on the competition courses.

The author's own experience with young horse training was utilized in conjunction with printed materials, and Internet sources. The research method was conducted interview to Finnish warm blood horse breeders and young horse riders. The interview was carried out mainly in personal interviews.

High quality horses with capability and promise for the future are bred in Finland, but sufficiently skilled riders to these horses are difficult to find. More experienced riders are needed for young horses, as well as training sessions aimed at them. To competition system we call for more small competitions for young horses to give them experience of competitions, as well as knowledgeable judges to provide feedback for the riders suitable for the horses' level of schooling and development. Development proposals were also found, for example, rider apprenticeship training, where experience accumulates under the watchful eye of an experienced one.

Keywords Horse, riding horse, FWB-horse, riding horse breeding, horse breeding

Pages 30 p. + appendices 2 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	SUOMALAINEN PUOLIVERINEN ELI FINNISH WARMBLOOD.....	2
3	NUOREN HEVOSEN KOULUTUS	3
3.1	Varsan ensimmäiset elinvuodet.....	3
3.2	Sisäänratsastus ja 2,5-3 vuotiaan hevosen kanssa työskentely	6
3.3	Nelivuotiaan hevosen koulutus	9
3.4	Viisivuotiaan hevosen koulutus	10
3.5	Kuusivuotiaasta eteenpäin.....	11
4	NUORTEN HEVOSTEN KILPAILUSARJAT JA -TILAISUUDET SUOMESSA	12
4.1	Kyvyt Esiin –tilaisuudet	13
4.2	Laatuarvostelu	14
4.3	Esteratsastuksen Noviisisarja	15
4.4	Esteratsastuksen Racing Trophy–sarja.....	15
4.5	Kouluratsastuksen Champion-sarja.....	16
4.6	Koulu- ja esteratsastuksen viisivuotisderbyt	17
4.7	Breeders’ Prize	18
5	NUORTEN HEVOSTEN KOULUTUS RUOTSISSA.....	18
5.1	Varsat ja kolmivuotiaat hevoset	19
5.2	Nelivuotiaat	19
5.3	Oriiden arvostelu ja käyttökokeet	20
5.4	Trojka projekti.....	20
6	HAASTATTELUTUTKIMUS.....	21
6.1	Tutkimuksen taustatiedot	21
6.2	Tutkimukseen osallistuneet	22
6.3	Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot	22
6.4	Hevosten ratsutus ja kilpailuttaminen	23
6.5	Suomen kilpailusarjat nuorille hevosille	24
6.6	Kasvattajilta kisakentille – kasvattajien omia ideoita	25
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	26
	LÄHTEET	29
Liite 1	Haastattelurunko kasvattajat	
Liite 2	Haastattelurunko ratsuttajat	

1 JOHDANTO

Kasvattajilta kisakentille sai alkunsa omasta henkilökohtaisesta mielenkiinnosta Suomessa syntyvien FWB-hevosten kasvatuksesta ja kilpailuttamisesta. Suomessa syntyy vuosittain noin 300-400 ratsuhevosvarsaa, joista vain murto-osa päätyy kilpailemaan kansallisilla saati kansainvälisillä areenoilla. Kysymys kuuluu miten nämä varsat saataisiin näkyviin isoimmillakin areenoilla ja miten suomalaisille hevosille löydettäisiin hyviä ratsastajia viemään hevosia eteenpäin. Aiheen ajankohtaisuudesta kertovat kilpailutilastot sekä kasvattajien huoli saada omat varsansa näkyville. Hyväsukuisia Suomessa syntyneitä varsoja on tarjolla runsaasti, mutta silti ratsastajat hakevat pääasiassa kilpahevosiaan ulkomailta.

Nuorten hevosten eteneminen kilpailukentille on aina mielenkiintoista ja haasteellista, ja niiden tavoitteelliseen eteenpäin viemiseen ja kouluttamiseen tarvittaisiin aina alan ammattilaisia. Suomessa sekä kasvatustoiminta että kilpailuttaminen on kuitenkin esimerkiksi naapurimaahamme Ruotsiin verrattuna vielä melko suppeata, ja ongelmana on usein, etteivät kasvattajien ja ratsuttajien välinen yhteistyö kohtaa. Usein suomalaisilla kasvattajilla ei ole resursseja kouluttaa itse näitä nuoria kasvattejaan.

Opinnäytetyötä pohjustetaan selvittämällä nuoren hevosen koulutusta sekä katsastamalla Suomessa käytäviä nuorten hevosten kilpailusarjoja. Opinnäytetyön tutkimuksessa selviää Suomessa vallitseva nykytila, miten kasvattajat toimivat tällä hetkellä, ketkä heidän nuoria hevosiaan ratsastavat ja paljonko kasvattajat ovat valmiita maksamaan hevosten koulutuksesta ja kilpailuttamisesta. Työ selventää haastattelututkimuksen avulla myös millä keinoilla suomalaisten ratsuhevosten kasvattajien sekä suomalaisten ratsuttajien mielestä voitaisiin kehittää suomalaisten ratsuttajien osaamista ja voitaisiinko ratsuttajien osaamistasoa kohentamalla saada suomalaisia hevosia enemmän näkyville kilpa-areenoilla.

2 SUOMALAINEN PUOLIVERINEN ELI FINNISH WARMBLOOD

Finnish Warmblood eli FWB-hevonen on Suomessa syntynyt tai Suomeen ensimmäisen elinvuotensa loppuun mennessä emänsä kanssa tuotu ja Suomeen rekisteröity, suomalaisia sukujuuria edustava puoliverihevonen. Hevosen isän tulee olla Suomen Hippos ry:n jalostukseen hyväksymä ori ja sen emän tulee olla kanta- tai esikantakirjaukelpoinen tai jo kanta- tai esikantakirjattu tamma. Lämminveristen ratsuhevosten kantakirja perustettiin jo vuonna 1926 Suomeen, ja FWB-määritelmä lisättiin vuonna 1995. Vuonna 1996 FWB-kantakirja hyväksyttiin kansainvälisen ratsuhevostajajärjestön eli World Breeding Federation for Sport Horses (WBFSH) jäseneksi. (Ratsujalostusliitto 2014a.)

Jalostustavoitteena on ”jalostaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä urheiluhevosiä joilla on suuri kapasiteetti ja hyvä ratsastettavuus. Se on terve, kestävä ja suorituskykyinen hevonen, joka suhtautuu positiivisesti tehtäväänsä”. Rotumääritelmässä kaikki värit ovat sallittuja, ja ihanne säkäkorkeudeltaan FWB-hevonen on 160-175cm. Tyypistä ja rakenteesta mainitaan, että se on muun muassa jalo ja ryhdikäs urheiluhevonen, jolla on hyvä sukupuolileima ja sopusuhtainen sekä kevyt rakenne, hyväasentoiset jalka-asennot sekä hyvä lihaksisto. (Ratsujalostusliitto 2014b.)

Liikkeiden tulee olla irtonaiset ja energiset, ja niissä tulee olla hyvä liikemekaniikka sekä koordinaatiokyky. Askellajien tulisi olla kouluhevosella tahdikkaat, jäntevät sekä matkaavoittavat. Hevosen tulee kantaa itsensä ryhdikkäästi ja hyvässä tasapainossa ja sen tulee liikkua koko runkoaan käyttäen. Estehevosten tulisi hypätä halukkaasti, ja hyppykapasiteetin tulisi olla suuri. Hyvän eteenpäinpyrkimyksen lisäksi hevosen tulisi olla varovainen mutta rohkea. (Ratsujalostusliitto 2014b.)

Ratsastettavuudeltaan FWB-hevosen tulisi olla yhteistyöhaluinen, kantaa itsensä hyvässä tasapainossa ja liikkua pehmeästi kevyillä avuilla. Sillä tulisi olla hyvä kokoamiskyky ja se suhtautuu tehtäviinsä myönteisesti. Hevonen on hyväluonteinen, helposti käsiteltävä ja luotettava. Hevosen tulisi olla myös terve ja kestävä. (Ratsujalostusliitto 2014b.)

Suomessa syntyi vuonna 2013 noin 350 ratsuhevosvarsaa, mikä on hieman laskusuunnassa muutamaa edellisvuosiin nähden. Vuoteen 1990 nähden suunta on kuitenkin ollut melko tasaisessa nousussa, sillä tuolloin varsoja syntyi Suomeen vain 170. Määrät ovat kuitenkin vielä pieniä verrattuna useisiin muiden maiden kantakirjoihin. (Hippos 2014a.)

3 NUOREN HEVOSEN KOULUTUS

Nuoren hevosen koulutus on mielenkiintoista mutta, haasteellista ja aikaa vievää. Nuori hevonen oppii uudet asiat, niin hyvät kuin huonotkin tavat melko nopeasti, mutta lihaskunnan kehittäminen oikeassa suhteessa hevosen kasvuun, oppimiskykyyn ja tavoitteisiin nähden on haastavaa. Lähteiden lisäksi tekstissä tulee ilmi oma kokemukseni nuorten hevosten kanssa. Koulutukseltani olen ratsastuksenohjaaja, mutta työskennellyt ulkomaita myöten nuorten hevosten kanssa lähes kymmenen vuoden ajan. Opettajinani nuorten hevosten kanssa ovat toimineet muun muassa Maria Möller, Kirsi Hagner sekä Jyri Malmström.

3.1 Varsan ensimmäiset elinvuodet

Nuoren hevosen koulutus alkaa usein jo varsan syntymästä, olivatpa var-salle asetetut tavoitteet tulevaisuudessa missä tahansa lajissa (Mortimer 1989, 49). Ensimmäisenä varsan on totuttava ihmisen läsnäoloon, kosketukseen ja muuhun käsittelyyn. Aralla varsalla töitä on usein tehtävä enemmän kuin uteliaan ja sosiaalisen varsan kanssa. Tärkeintä olisi löytää luottamus varsan ja ihmisen välille, jotta varsan kasvaessa jatkokoulutus tulisi mahdollisimman helpoksi. Epäluuloisen ja aran varsan käsittely vanhempana vie kauemmin aikaa, ja on usein jopa vaarallista, kun varsalla on enemmän kokoa ja voimaa. Syntymävuonna tärkeintä olisi totuttaa varsa ihmisen kosketukseen, ja esimerkiksi harjaamiseen, sekä opettaa varsa kulkemaan riimussa talutettuna ja nostamaan jalkansa muun muassa kavioiden vuolua varten (kuva 1). (Gordon-Watson 1982, 188-190.) Kavioiden hoito on erittäin tärkeätä heti pikkuvarsasta saakka, sillä mahdollisiin asentovirheisiin voidaan vaikuttaa ja korjata mikäli varsalla sellaisia todetaan olevan. Mitä aikaisemmin kavioiden hoitotoimenpiteet aloitetaan, sitä parempiin lopputuloksiin on mahdollista päästä. (Suomen hevosenomistajien keskusliitto, 2009.)

Kuva 1. Varsa on hyvä totuttaa muun muassa riimuun, loimiin ja talutukseen pienestä pitäen. (Kuva: Heidi Somervuori)

Varsan ensimmäisenä elinvuotena sen olisi hyvä päästä tarhailemaan vaihtelevassa maastossa riittävästi ja mieluiten laumassa, sillä ensimmäisen vuoden aikana varsan tasapaino ja koordinaatio kehittyvät runsaasti. Myös kiinnisittomien ja trailerissa kulkeminen ovat asioita, joiden opettelu ensimmäisenä vuonna helpottaa monia asioita varsan kasvaessa. (Suomenratsut 2014.) Varsaa voidaan halutessa käyttää jo ensimmäisenä vuonna varsanäyttelyissä (kuva 2). Ennen vieroitusta tapahtuvissa näyttelyissä varsa esiintyy emän kanssa yhdessä, ja usein varsa esitetään vapaana. Vieroituksen jälkeen tapahtuvissa näyttelyissä varsa esitetään taluttaen, joten talutusharjoitukset ennen näyttelyitä ovat tärkeitä. (Hippos 2014b.) Näyttelyt tuovat varsalle runsaasti kokemusta niin kuljettamisesta kuin tapahtumapaikoilla olevasta hälinästä, mutta toisaalta lisäävät varsalle myös stressin määrää (Gordon-Watson 1982, 188-190). Näyttelyitä varten varsa on myös hyvä totuttaa suitsiin ja kuolaimiin, sillä pääsääntöisesti varsat ohjeistetaan esittämään näyttelyissä suitset päässä turvallisuussyistä (Hippos 2014b).

Kuva 2. Tamma ja varsa näyttelyissä, tuomariston arvostellessa hevosia turvallisissa olosuhteissa. (Kuva: Stiina Lerkki)

1-3 -vuotiaan varsan koulutus riippuu runsaasti siitä, mitä sen kasvattajat tai omistajat haluavat hevosestaan kasvavan. Taluttaminen, jalkojen nostelu ja ylipäätään säännöllinen käsittely ovat kuitenkin niitä perusasioita, joihin jokaisen nuoren hevosen tulisi tottua alusta lähtien. Viimeistään 1-vuotiaana tärkeimpiä uusia asioita ovat esimerkiksi suitsiin ja kuolaimiin totuttaminen. Osa ratsuvarsoista halutaan opettaa ajolle, mikä onkin hyvä keino lisätä käsiteltävyyttä (kuva 3). Välttämättä ratsuvarsoa ei tarvitse opettaa kärryille saakka, mutta takaa-ajoon opetettu varsa on usein helpompi sisäänratsastaa kuin täysin kokematon varsa. (Ratsujalostusliitto 2014c.) Ohjasajossa varsalle tulevat selkeiksi kääntävät ohjasavut, pysähdys ja liikkeelle lähtö sekä tietenkin ääniavut (Gordon-Watson 1982, 199).

Kuva 3. Yksivuotias FWB-tamma Audacia ajo-opetuksessa.
(Kuva: Heidi Somervuori.)

Etenkin 2-3-vuotiaita varsoja on hyvä tutustuttaa puomeihin ja irtohyppytykseen kujassa, haluttiin varsasta sitten koulu-, este-, tai kenttähevosta (kuva 4). Irtohyppytytys on erittäin hyvää vaihtelua ja usein mielekästä tekemistä kasvavalle hevoselle. (Ratsujalostusliitto 2014c.) Aluksi varsa totutetaan kävelemään maassa olevien puomien yli pitkin kujaa, joka on rakennettu maneesin tai kentän reunalle ja sen toinen reuna on rajattu esimerkiksi liinoin tai puomein. Kun varsa on talutettu kujasta muutaman kerran, voidaan se kujan alussa laskea irti ja päästää vapaana juoksemaan puomien yli. Kujan päässä voi olla joko portti niin, ettei varsa pääse kujasta ulos, tai kuja voi olla niin sanotusti avoin, jolloin hevonen pääsee juoksemaan kentällä irti. Kujan päässä oleva portti helpottaa hevosen kiinniotamista ja on usein turvallisempi vaihtoehto. Tämän jälkeen kujaan laitetaan esteitä hevosille sopivin välimatkoin kaksi tai kolme kappaletta, joita sitten kokemuksen kertyessä voidaan nostaa ja näin ollen irtohyppytyksessä voidaan mitata myös hevosen hyppykykyä ja kapasiteettia. (Ratsujalostusliitto 2014d.)

Kuva 4. FWB-ori Dans le Mille Kyvyt Esiin –tilaisuudessa kolmivuotiaana. (Kuva: Minna Rovio)

Kaksi tai kolmivuotiaalle varsalle olisi hyvä opettaa myös liinassa juoksettaminen ennen sisäänratsastusvaihetta. Viimeistään tässä vaiheessa varsa olisi hyvä tutustuttaa myös erilaisiin suojiin jaloissa. Suojiin, kuten loimiin ja loimivöihinkin totuttaminen voidaan tehdä jo yksivuotiaallakin varsalla. Juoksutuksessa varsa oppii pitämään päällä juoksutusvyötä tai jo satulaa, ja se tottuu kuolainten kautta suuhun tulevaan paineeseen. Juoksettaminen on myös hyvää lihaskunto- ja tasapainon kehitysharjoitusta hevoselle, ja opettaa hevosen kuuntelemaan ääniapuja juoksettajalta ja siten myöhemmin myös ratsastajalta. Juoksettaminen tuo myös kontrollia hevosen liikumiseen ja ihmisen kuuntelemiseen, jolloin sisäänratsastus helpottuu huomattavasti. (Mortimer, 51.)

3.2 Sisäänratsastus ja 2,5-3 vuotiaan hevosen kanssa työskentely

Nuoren hevosen sisäänratsastus tapahtuu yleensä hevosen kolmivuotiskävällä. Toisinaan jo 2,5-vuotiaan varsan selkään voidaan nousta, mutta tällöin on otettava huomioon, ettei häiritä vielä kehittyvän varsan kasvua. Sisäänratsastusvaiheessa kaikki edellä mainitut koulutustapahtumat edesauttavat selkään nousua. Kun nuori hevonen on luottavainen ihmistä kohtaan ja se on kuuliainen, tulee ensimmäisistä selkään nousuistakin usein miellyttäviä ja turvallisia tapahtumia. Tässä kohtaa alan ammattilainen on hyvä pyytää viimeistään avuksi, mikäli itsellä ei ole kokemusta nuoren hevosen selkään noususta. Ratsastajalla tulee olla hyvä hevosen käsittely- ja lukutaito, jotta pystyy ennakoimaan tulevat tilanteet ja osata toimia sen mukaisesti, kuin tilanne vaatii. Kokenut kouluttaja pystyy toimimaan nuoren ja kokemattoman hevosen kanssa turvallisesti ja niin, ettei hevoselle pääse syntymään huonoja kokemuksia vaan se saa jokaisesta kerrasta itseluottamusta uuteen tilanteeseen.

Tapoja alkukouluttaa hevonen on varmasti useita, eikä niistä yhtäkään voida pitää täysin oikeana tai täysin vääränä. Kouluttajasta riippuu, kuinka asiat halutaan tehdä, ja myös hevosen luonne on otettava huomioon jokaisessa koulutuksen eri vaiheessa. Pääperiaatteet ja tavoitteet sisäänratsastusvaiheessa ovat kuitenkin pääosin samantyyppiset, olivatpa keinot millaiset tahansa.

Juoksettaessa hevoselle ovat tulleet tutuksi suitset, suojat ja mahdollisesti satula. Mikäli satulaan ei ole vielä totutettu, kannattaa satulaa pitää juoksettaessa ainakin muutama kerta selässä ennen ratsastajan selkään nousua. Hevosesta riippuen jalustimia voi pitää alhaalla juoksettaessa, jolloin hevonen tottuu kyljissä heiluviin jalustimiin eikä siten ihmettele ratsastajan pohkeen paikkaa. Tässä kohtaa hevonen voidaan myös totuttaa sivuapuohjiin tai muihin apuohjiin. Sivuapuohjien kautta hevonen tottuu suuhun tulevaan paineeseen, jolloin ohjasotteet ratsastajan noustessa selkään eivät tule täysin yllätyksenä (kuva 5).

Kuva 5. Juoksuksessa nuori hevonen tottuu kevyeen ohjastuntumaan sivuapuohjien avulla sekä satulaan ja siinä roikkuviin jalustimiin. (Kuva: Johanna Jarho)

Ensimmäistä kertaa satulaan noustaessa on useimpia hevosia hyvä juoksuksella alle ja saada suurimmat virrat pois ennen selkään kiipeämistä. Jännittyneen ja kovin eloisan hevosen selkään mennessä tapaturmien riski kasvaa, joten lähtökohdat kiivetä ensimmäistä kertaa hevosen selkään tulisi olla mahdollisimman rauhalliset. Tilanteesta ja hevosesta riippuen ensimmäisillä kerroilla voi riittää, kun satulassa vain hieman roikutaan ja totutetaan satulaan tulevaan painoon. Jotkut saattavat tehdä tämän vaiheen myös tallissa, jolloin hevonen ei pääse poistumaan painon alta sivulle, vaan se on helpompi saada pysymään paikallaan. Hevosen vierelle voidaan myös laittaa tukeva jakkara, jonka päälle ihminen voi mennä seisomaan, jolloin saadaan hevonen totutettua sen pään taakse ylös tulevaan hahmoon.

Ratsastajan kiivetessä selkään luotettava avustaja maassa on tärkeä (kuva 6). Yhteiset toimintatavat ratsastajan ja avustajan välillä pitää olla selvillä. Avustajan tehtävänä on yhtälailla lukea hevosta, pitää hevosta paikallaan tai liikuttaa sitä ratsastajan ohjeiden mukaisesti. Kun ratsastaja lähtee kiipeämään nuoren hevosen selkään ensimmäisiä kertoja, tärkeintä on löytää luottamus hevoseen ja nousta selkään rauhallisesti. Ensimmäiset kerrat voivat olla joko vain hevosen totuttamista painoon ja pään yläpuolella näkyvään hahmoon, joillakin päästään heti ensimmäisillä kerroilla kävelemään tai jopa ravaamaan. Eteneminen tapahtuu täysin hevosen ehdoilla, jottei hevonen menettäisi itseluottamustaan.

Kuva 6. Luotettavan avustajan kanssa on hyvä käydä ensimmäisiä kertoja nuoren hevosen selässä (Kuva: Minna Rovio).

Kolmivuotiskeväällä nuorta hevosta on suotavaa liikuttaa kolme - neljä kertaa viikossa lyhyissä, noin 15 - 30 minuutin jaksoissa. Viikoittaiset työskentelykerrat voivat vaihdella, mutta useinkaan nuori hevonen ei kerralla jaksa kauaa keskittyä tehtävään, joten aika on syytä pitää melko lyhyenä. Esimerkiksi kuukauden työskentelyjakso keväällä on usein riittävä määrä nuorelle hevoselle, jolla on vielä kasvu kesken. Kuukauden aikana useimmissa tapauksissa hevonen kehittyy nopeasti sen jälkeen, kun se ratsastajan on selkäänsä hyväksynyt. Muutamien kertojen jälkeen hevonen menee jo liinassa tai jopa yksin uraa pitkin ravia ja laukkaa, ja tärkeintä on tässä vaiheessa saada hevonen liikkumaan suoraan ja hyvällä eteenpäinpyrkimyksellä. Kesällä kolmivuotias on hyvä laittaa laumaan laitumelle, jossa se saa rauhassa kasvaa ja kehittyä samanikäisten seurassa riehuen. Esimerkiksi oripäiville meneviltä oreilta vaaditaan tässä vaiheessa jo enemmän, jolloin niiden valmistelu aloitetaan jo hiukan aikaisemmin. Suomessa oripäivät ovat yleensä maaliskuussa, joten tällaisen hevosen valmistelu on aloitettu jo edellisenä syksynä.

Keväällä ja syksyllä hevosella ohjelmassa voi olla vielä irtohypytyistä. Suomessa yleensä kevään aikana ovat Kyvyt Esiin -tilaisuudet, joissa voi harjoitella ja saada arvostelua hevosensa hyppykyvyistä sekä liikkeistä. Näistä karsinnoista sitten parhaat jatkavat syksyn finaaleihin.

Kolmivuotissyksyllä ratsastusta voidaan jatkaa, edelleen lyhyitä pätkiä noin kolme kertaa viikossa. Syksyn aikanakin on hyvä muistaa pitää lyhyitä taukoja hevosen mukaan, jotta nuori hevonen saa aikaa myös kasvuun ja palautumiseen. Tässä vaiheessa myös ruokinta on erittäin tärkeä osa valmennusta, joka alkaa jo olla seuraavan kauden kilpailuihin tähtäävää. Valmennussuunnitelma on laadittava hevoskohtaisesti, ja sitä on pystyttävä muokkaamaan, mikäli tarve niin vaatii. Kolmivuotiaan hevosen tulisi alkaa löytää liikkumiseensa eteenpäinpyrkimyksen lisäksi tahtia ja hiukan

tasapainoakin. Hyviä tasapainon kehittäjiä ovat muun muassa maastossa käyminen sekä tulevasta lajista riippumatta myös puomityöskentely. Este- ja kenttähevoset hyppäävät jo hiukan esteitäkin, johon myös kouluhevoset olisi tärkeä tutustuttaa.

3.3 Nelivuotiaan hevosen koulutus

Nelivuotiaan hevosen kanssa tähtäimessä ovat Suomessa usein joko syksyn laatuarvostelu tai kauden aikana järjestettävät ikäluokkakilpailut. Nelivuotiaalla ikäluokkasarjakilpailuja ei kouluratsastuksessa vielä ole, mutta esteratsastuksessa nelivuotias hevonen voi osallistua noviisi-sarjaan, jossa estekorkeudet ovat 90 – 100 cm. Nelivuotias hevonen on oikeutettu osallistumaan korkeintaan aluetasolla kilpailuihin, mutta usein niille löytyy myös nuorten hevosten luokkia kansallisten kilpailuiden yhteydessä (Suomen Ratsastajainliitto 2014a). Ratsujalostusliiton järjestämä laatuarvostelu järjestetään Suomessa syksyllä, ja siihen voivat osallistua kaikki nelivuotiaat lämminveriset ratsuhevoset sekä viisivuotiaat varsonet tammat (Ratsujalostusliitto 2014e).

Tähtäsi hevonen ikäluokkakilpailuihin tai ei, on sen kouluttaminen ja valmentaminen kuitenkin tässä vaiheessa hyvä olla ammattimaista ja tavoitteellista. Nuori hevonen tarvitsee johdonmukaista ja suunnitelmallista työskentelyä, jotta se pysyisi fyysisesti ja psyykkisesti kunnossa. Nelivuotiaan hevosen koulutus etenee hyvin pitkälti hevosen mukaan, sillä esimerkiksi hevosen kasvu tai loukkaantuminen saattaa aiheuttaa taukoja. Usein pienet tauot koulutuksessa eivät ole muutenkaan pahasta, sillä niiden aikana hevosen kroppa saa palautua ja sanotaan, että hevonen ehtii miettiä sille opetettuja asioita. Usein hevonen palaa lomalta virkeänä ja on jälleen täynnä työskentelymotivaatiota.

Nelivuotiaalle hevoselle kehitetään tasapainoa yhdessä lihaskunnan kehittämisen kanssa. Hevonen alkaa oppia kantamaan itsensä, se oppii hyppäämään esteitä ja löytää luottamusta ratsastajaan, jos valmennus on toteutettu oikein. Tärkeintä on pyrkiä pitämään valmennus positiivisena, jolloin hevonen tekee mielellään ja näin ollen oppii ja sisäistää uusia asioita paremmin ja nopeammin. Nuori hevonen pyritään ratsastamaan mahdollisimman hyvin pohkeen eteen ja molemmille ohjille, jolloin se käyttää itseään ja lihaksistoaan mahdollisimman symmetrisesti ja läpi selän. (Koivula 2008.) Koulukilpailuissa nelivuotias hevonen on hyvin valmisteltuna kykenevä starttaamaan he c- he b-radoilla (Ratsujalostusliitto 2014c).

Esteharjoitteet voivat olla vaihtelevia ja voimaa ja tasapainoa kehittäviä, ja mikäli hevosen tähtäin on noviisisarjassa, tulevat ensimmäiset 90 cm radat jo touko-kesäkuussa eteen. Myös maastoesteharjoitteet ovat hyvää vaihtelua nuorelle hevoselle ja ne parantavat hevosen eteenpäinpyrkimystä sekä kykyä ratkaista tehtäviä (kuva 7). Usein maastoesteiden hyppääminen on hevoselle helppoa, mutta liikkuminen avoimella alueella voi olla sille vierasta. (Koivula 2009.) Tätä voidaan harjoitella jo ennen hyppäämisen aloittamista esimerkiksi ratsastamalla maastossa, jonne ainakin alkuun on hyvä ottaa vanhempi, kokenut hevonen turvaksi matkaan (Ratsujalostusliitto 2014c). Maastoesteharjoitukset voidaan aloittaa, kun hevonen on

kontrolloitavissa kaikissa askellajeissa ja se on henkisesti valmis uusiin tehtäviin (Koivula 2009). Nelivuotias hevonen saa kilpailla kenttäratsastuksessa harraste- ja tutustumisluokissa, joissa koulukoe ratsastetaan he C-tasolla, esteet ovat 80 – 90 cm korkuisia (Suomen Ratsastajainliitto 2014b).

Kuva 7. Nelivuotias FWB- tamma Camielle ensimmäistä kertaa harjoittelemassa maastoesteitä Ypäjällä (Kuva: Johanna Jarho).

Nelivuotiasta hevosta on hyvä totuttaa esimerkiksi pienemmissä harjoitustai seurakilpailuissa itse kilpailutilanteeseen, sillä usein tilanne on jännittävä ja stressaava. Kun kilpailutilannetta on harjoiteltu esimerkiksi kotiolosuhteissa ilman menestymisen painetta, luo se hevoselle jälleen positiivisia kokemuksia myös stressaavammistakin tilanteista. Nuori hevonen kannattaa viedä kilpailuihin vasta sitten, kun se on varmasti tehtävänsä valmis. Liian hätäisesti tai puutteellisesti valmisteltu hevonen liian vaikean tehtävän edessä kokee tilanteen ahdistavaksi ja stressaavaksi, ja koulutus saattaa näin ollen ottaa vain takapakkia. Tehtävänsä valmisteltu hevonen on kuuliainen ja luottavainen ja se esiintyy mielellään.

3.4 Viisivuotiaan hevosen koulutus

Nelivuotiskauden kilpailujen jälkeen hevoselle on hyvä antaa hieman loma, jotta sen lihaksisto sekä psyykinen kunto saisi hetken levätä. Talvelle alkaa kuitenkin jälleen hevosen peruskuntokausi, jonka tarkoituksena on valmistella hevosta tulevaa kilpailukautta kohti. Viisivuotias hevonen on jo hyvä kilpahevosen alku, etenkin jos sitä on valmennettu säännöllisesti ja tavoitteellisesti. (Ratsujalostusliitto 2014c.)

Viisivuotiaan hevosen tähtäimessä voivat olla joko edelleen noviisi-sarja 90 – 110 cm tasolla, Racing-sarja 110 - 120 cm kansallisella tasolla tai 5-vuotisderby joko este- tai kouluratsastuksessa. Kouluhevosille löytyy 5-vuotis championsarja, joka ratsastetaan he b- he a-tasolla. (Suomen Ratsastajainliitto 2014a.) Kenttäratsastuksessa varsinaisia nuorten hevosten kilpailuja ei järjestetä Suomessa, mutta esimerkiksi ratsujalostusliiton järjestämällä nuorten hevosten festivaaleilla syksyllä on usein järjestetty maastoestekilpailuja nuorille hevosille (Ratsujalostusliitto2014f). Viisivuotias hevonen saa osallistua kenttäratsastuksessa korkeintaan lyhyen kilpailun vaativa b- tai vaativa a-luokkaan (Suomen Ratsastajainliitto 2014b).

Kuva 8. 5-vuotias FWB-ruuna Sonnenschein kouluradalla. (Kuva: Silja Kotovuo.)

Vaikka viisivuotias hevonen alkaa jo tuntua hyvältä ratsuhevosen alulta, ei pidä unohtaa, että etenkin hevosen kasvu voi tuottaa vielä ongelmia tässäkin vaiheessa. Treenien määrää voidaan nyt lisätä jo useampaan päivään viikossa, mutta lepojaksot ovat aivan yhtä tärkeitä vielä viisivuotiaallakin. Viisivuotias hevonen liikkuu jo melko hyvässä tasapainossa ohjan ja pohkeen välissä, sen hyppyä voidaan jo kehittää ja kilpailutilanteetkin ovat tulleet jo melko tutuiksi (kuva 8).

3.5 Kuusivuotiaasta eteenpäin

Kuusivuotias hevonen voi tähdätä Racing-sarjassa 120 - 130cm tasolle sekä kouluratsastuksessa 6-vuotis champion-sarjassa helppo a- tasolle. Tässä vaiheessa kokenut ammattilainen satulassa takaa hevoselle hyviä onnistumisen kokemuksia, eikä hevonen joudu liian vaikean tehtävän eteen valmistelematta. Kuusivuotias kenttähevosen alku saa osallistua korkeintaan vaativa a-luokkiin tai lyhyen kilpailun vaikeaan luokkaan (Suomen Ratsastajainliitto 2014b).

Suomessa kuusivuotias hevonen voi osallistua myös Breeders' prizeen, mikäli kasvattaja on hevosen tähän kasvattajakilpailuun ilmoittanut. Kilpailuoikeiden voi hankkia myöhemmälläkin iällä, mutta maksut ovat moninkertaiset. Breeders' prize on tarkoitettu vain Suomessa syntyneille FWB-hevosille, kouluratsastuksessa kilpaillaan vaativa b-tasolla sekä esteratsastuksessa 115 - 130cm tasolla. (Ratsujalostusliitto 2014g.)

Kuusivuotias hevonen alkaa olla jo hyvin kehittynyt eikä kasvua enää ta-pahdu suuresti, osa hevosista saattaa kasvaa vielä 7-vuotiaanakin. Kasvu-rajojen mennessä kiinni hevoselta voidaan jo vaatia enemmän, sitä voi-daan alkaa pikkuhiljaa kokoamaan ja vaatimaan kantamaan itseänsä enemmän takaosansa päällä. Kokoaminen vaatii kuitenkin takaosalta voi-maa, joten hevosen lihaskunto pitää olla rakennettu huolellisesti alusta saakka. Myös este- ja kenttäradoille vaaditaan yhä enemmän voimaa, tek-niset tehtävät vaikeutuvat ja nopeudet kasvavat kenttäradalla. Huolellinen suunnitelmallisuus valmennuksessa ja hevosen hoidossa ovat nyt erittäin tärkeitä osia hevosen valmistautuessa kohti suurempia kilpa-areenoita.

Suomesta löytyy vielä 7-vuotiaillekin hevosille omat kilpailusarjansa niin koulu- kuin esteratsastuksessa. 7—vuotis champion-sarjassa hevoset kil-pailevat joko nivel- tai kankisuitsilla vaativa b-tasolla, esteratsastuksessa 135cm tasolla (Suomen Ratsastajainliitto a, 2014). Tästä eteenpäin hevo-nen alkaa olla jo kokenut konkari kilpailuissa, ja sillä on mahdollisesti edessään hieno ura tulevaisuuden kilpahevosena.

4 NUORTEN HEVOSTEN KILPAILUSARJAT JA -TILAISUUDET SUOMESSA

Seuraavissa kappaleissa esitellään Suomessa eri ikäluokille tarkoitetut kil-pailutilaisuudet tai -sarjat (taulukko 1.). Tilaisuuksien ja kilpailuiden tar-koituksena on kannustaa viemään hevosia suunnitelmallisesti eteenpäin nuoresta saakka. Kaksivuotiaasta saakka hevoset voivat erikoistua joko koulu- tai estehevosiksi sekä hieman myöhemmin myös kenttähevosiksi, ja kilpailusarjat on suunniteltu tukemaan näihin lajeihin etenemistä. (Suomen Ratsastajainliitto 2014a.)

Taulukko 1. Suomessa käytävät nuorten hevosten tilaisuudet sekä kilpailut.

2-3-vuotiaat	4-vuotias	5-vuotias	6-vuotias	7-vuotias
Kyvyt Esiin -tilaisuudet	Laatu-arvostelu	5-vuotis Derbyt koulu/este	Breeders' Prize	
	Noviisisarja 90-100cm	Noviisisarja 90-110cm		
		Racing Trophy 110/120cm	Racing Trophy 120/130cm	Racing Trophy 130/135cm
		5-v. Champion sarja he b/a	6-v. Champion sarja he a	7-v. Champion sarja va b

4.1 Kyvyt Esiin –tilaisuudet

Kyvyt Esiin –tilaisuudet järjestää Suomessa Ratsujalostusliitto. Tilaisuudet ovat avoimet kaikille 2–4-vuotiaille (sekä 5-vuotiaille varsoneille tammaille) puoli- ja täysiverisille ratsuhevosille ja ratsuponeille. Kyvyt Esiin -tilaisuuksia järjestetään eri puolilla Suomea yleensä keväisin, ja ne toimivat karsintana syksyn finaaleihin. Tilaisuudet toimivat kuitenkin pääasiallisesti hevosten harjoitus- ja koulutustapahtumina, eivät niinkään kilpailuina. (Ratsujalostusliitto 2014h.)

Kyvyt Esiin -tilaisuuksissa 2-3-vuotiaat hevoset hyppäävät irtohyppytuskujassa, jossa arvioidaan muun muassa hevosen hyppykykyä, tekniikkaa, luonnetta sekä yhteistyökykyä. Askellajeista käynti ja ravi esitetään taluttaen, lisäksi ravi ja laukka arvioidaan kujassa irti. Nelivuotiaat hevoset esitetään ratsain kahden tai kolmen hevosen ryhmissä, eikä nelivuotiaille järjestetä finaalia, vaan tilaisuudet toimivat harjoittelutilaisuuksina syksyn laatu-arvostelua varten. Kaksivuotiaiden hevosten estekorkeudet irtohyppytyksessä 80 - 110cm, kolmivuotiailla 90 - 130cm. Mikäli haluaa hevosensa osallistuvan ainoastaan askellajiarviointiin, tilaisuuksissa voidaan estekorkeuksia madaltaa tällaisille hevosille. Tilaisuuksia järjestetään kullakin paikkakunnalla kaksi, joihin hevosen on osallistuttava molempiin, mikäli haluaa hevosensa osallistuvan finaalikarsintoihin. (Ratsujalostusliitto 2014h.)

Tilaisuudet ovat nuorelle hevoselle erinomaisia harjoituksia, joissa hevonen voi saada hyvää kokemusta vieraista paikoista ja muista hevosista. Hevosta on hyvä valmistella irtohyppytykseen jo kotona, jotta se tietäisi tehtävänsä ja sille jäisi hyvät kokemukset tilaisuuksista. Koska tilaisuudet ovat kuitenkin samalla harjoituksia, kokenut tuomari voi helpottaa tehtävää, mikäli hän näkee, ettei hevonen ole tehtäviensä tasalla. Tällöin hevo-

sen arviointia ei välttämättä pystytä suorittamaan, mutta se saa silti hyvää harjoitusta ja kokemusta. (Ratsujalostusliitto 2014h.)

Syksyn loppukilpailuun pääsevät ainoastaan kantakirjakelpoiset hevoset, jotka ovat saaneet vähintään 7,8 keskiarvon kevään karsinnoista tai tarvittaessa noudatetaan Suomen Ratsastajainliiton sijoittumissääntöä. Loppukilpailussa este- ja askellajihevokset arvioidaan erikseen, jolloin askellajihevokset eivät enää hyppää ollenkaan kujassa. (Ratsujalostusliitto 2014h.)

Kyvyt Esiin –tilaisuuksissa on ollut kävijöitä vuosina 2003 - 2012 (lukuun ottamatta vuosia 2004 ja 2007, joista ei tilastotietoa saatavilla) keskimäärin 163 hevosta per vuosi (Vanhanen 2013).

4.2 Laatuarvostelu

Laatuarvostelu on avoin 4-vuotiaille lämminverisille ratsuhevosille sekä 5-vuotiaille varsonelle tammoille. Hevosen tulee olla Suomen Hippoksen ratsurekisterissä ja sen tulee olla Suomen Hippos ry:n hyväksymän isäoriin ja kantakirjakelpoisen emätamman jälkeläinen. Kilpailu on kolmipäiväinen, ja siinä arvioidaan koulu- ja estehevokset erikseen. Ensimmäisenä päivänä kaikkien eläinlääkärin tarkastuksen läpäisseiden hevosten rakenne arvostellaan. (Ratsujalostusliitto 2014i.)

Toisena päivänä estehevokset hyppäävät estekokeen, johon sisältyy muutama yksittäinen este sekä sarjaeste, jota voidaan omistajan luvalla nostaa korkeintaan 130 cm:iin. Kolmantena päivänä estehevokset hyppäävät noin 90 cm radan (viisivuotiaat 100 cm). Hyppyjen yhteydessä askellajeista arvioidaan myös laukka. Kouluhevosilla toisena päivänä arvioidaan askellajit ryhmäratsastusohjelmassa, johon sisältyy siirtymisiä askellajista toiseen ja niiden sisällä (kuva 9). Tämän jälkeen kouluhevokset siirtyvät estekokeeseen, jossa ne hyppäävät kolme estettä korkeudella 70 - 80 cm. Kolmantena päivänä on ohjelmassa koulurata. (Ratsujalostusliitto 2014i.)

Kuva 9. FWB-tamma Coconoir Laatuarvostelussa 2013. (Kuva: Leena Kahisaari)

Laatuarvostelu on erinomainen harjoitustilaisuus nuorelle hevoselle, jonka tähtäimessä ovat ikäluokkakilpailut. Laatuarvosteluun hevosta täytyy valmistella, sillä kolmipäiväinen kilpailu vieraassa paikassa on sekä fyysisesti että henkisesti hevoselle rankka. (Ratsujalostusliitto 2014i).

Vuosina 1999 - 2013 keskimäärin 57 hevosta on osallistunut vuosittain laatuarvosteluun, parhaimmillaan vuonna 2013 laatuarvosteluun osallistui 93 hevosta. Tämä määrä on melko vähäinen verrattuna esimerkiksi viime vuosien Kyvyt Esiin –tilaisuuksien kävijöihin (163 hevosta / vuosi). (Vanhanen 2013.)

4.3 Esteratsastuksen Noviisisarja

Noviisisarja on avoin 4- ja 5-vuotiaille hevosille, ja kilpailuja järjestetään ympäri Suomea 8-12 kappaletta vuodessa pääasiassa kansallisten kilpailujen yhteydessä. Ensimmäisessä viidessä osakilpailussa sarjaa hypätään tasolla 90 cm, tämän jälkeen loppuissa osakilpailuissa korkeus nousee 100 cm:iin. Sarjaan ei ole erillistä sarjakilpailumaksua, vaan kilpailuun tulee ilmoittautua järjestäjän kilpailukutsun mukaisesti. Näin ollen finaaleihin, jotka ratsastetaan nelivuotiaiden hevosten osalta 90 - 100 cm tasolla sekä viisivuotiaat 110 cm tasolla arvostelulla AM5, saavat osallistua ne ratsukot, joilla on vähintään yksi nollatulokset yhdestä osakilpailusta. (Suomen Ratsastajainliitto 2014c.)

Noviisisarjassa radat on rakennettu nuorelle hevoselle sopivaan tapaan, eikä niissä täten nähdä liian teknisiä ratoja. Radoista halutaan jäävän hyvää kokemusta nuorille hevosille, jotta ne saisivat luottamusta ratoihin sekä hyviä kilpailukokemuksia. Noviisisarja on ollut melko suosittu lupaavien estehevosten kohdalla, ja toimii erinomaisesti hyvänä pohjana tulevien kausien isompiin koitoksiin.

4.4 Esteratsastuksen Racing Trophy–sarja

Racing Trophy on avoin 5-, 6- ja 7-vuotiaille hevosille. Kilpailut järjestetään kaksipäiväisinä kansallisten kilpailujen yhteydessä. Viisi- ja kuusivuotiaille osakilpailuja järjestetään vuoden aikana seitsemän, seitsemänvuotiaille viidestä seitsemään osakilpailua. (Suomen Ratsastajainliitto 2014c.)

Viisivuotiaat hyppäävät ensimmäisenä päivänä 110 cm tasolla noin kymmenen esteen radan, jonka esteet koostuvat pääasiassa ns. perusmateriaaliesteistä sekä yhdestä kaksoissarjasta. Toisena päivänä rata on kooltaan 110/120 cm ja hieman ensimmäisen päivän rataa teknisempi. Kaksoissarjan tilalla on kolmoissarja ja rata saattaa sisältää toista vaihetta lukuun ottamatta erikoisesteitä. (Suomen Ratsastajainliitto 2014c.)

Kuusi- ja seitsemänvuotiaat hyppäävät ensimmäisenä päivänä vastaavalla tavalla noin kymmenen esteen radan, joka sisältää pääasiassa vain perus-

materiaaliesteitä sekä yhden kaksoissarjan. Kuusivuotiaat hyppäävät 120 cm tasolla ja seitsemänvuotiaat 130 cm. Toisena päivänä korkeudet ovat kuusivuotiailla 120 cm/130 cm sekä seitsemänvuotiailla 130 cm/135 cm. Toisena päivänä rata voi sisältää erikoisesteitä ja kaksoissarjan sijaan rataan kuuluu kolmoissarja. Ratsastaja voi myös pyytää osallistumisoikeutta esimerkiksi kuusivuotiaalla hevosella viisivuotiaiden luokkaan, jolloin hän starttaa viimeisenä luokassa eikä tulosta liitetä tulosluetteloon. Virheettömällä suorituksella ratsukko voi kuitenkin saada ruusukkeen. (Suomen Ratsastajainliitto 2014c.)

Finaaliin pääsee kaksikymmentä parasta ratsukkoa jokaisesta ikäluokasta pistelaskutaulukon mukaisesti. Pisteet huomioidaan enintään kahdeksasta osakilpailusta. Finaalissa viisivuotiaat hyppäävät ensimmäisenä päivänä tasolla 110 cm ja toisena päivänä 115 cm. Kuusivuotiaat hyppäävät ensimmäisenä päivänä 120 cm ja toisena päivänä 125 cm, seitsemänvuotiaat ensimmäisenä päivänä 130 cm sekä toisena päivänä 135 cm. Kokonaistulos lasketaan ensimmäisen ja toisen päivän osakilpailujen yhteistuloksesta. Mikäli tasapisteitä syntyy kärkisijalle, suoritetaan näiden ratsukoiden kesken uusintakilpailu, jonka voittaja ratkaistaan virhepisteiden ja ajan perusteella. (Suomen Ratsastajainliitto 2014c.)

Racing Trophy –sarjassa palkitaan lisäksi sarjapisteiden perusteella paras hevonen jokaisessa ikäluokassa erikseen sekä eniten sarjakilpailupisteitä kerännyt ratsastaja. Myös jokaisesta ikäluokasta eniten pisteitä kerännyt Suomessa syntynyt hevonen palkitaan. Racing Trophy -sarja on erinomainen ponnahduslauta nuorelle hevoselle kohti suurempia ratoja. Sarja antaa motivaatiota työstää hevosta tavoitteellisesti ja antaa nuorelle hevoselle hyviä kokemuksia hyvistä radoista, jotka on nimenomaan suunniteltu nuorille, kokemattomille hevosille. (Suomen Ratsastajainliitto 2014c.)

4.5 Kouluratsastuksen Champion-sarja

Kouluratsastuksessa käydään 5-, 6- ja 7-vuotiaiden Champion-sarjaa. Viisivuotiaat kilpailevat aina nivelkuolaimella ja osakilpailut ratsastetaan helppo B- helppo A-tasolla. Osakilpailuja on yhteensä viisi, joista kymmenen parasta ratsukkoa pääsee finaaliin. Finaalissa ohjelma ratsastetaan helppo A-tasolla. (Suomen Ratsastajainliitto d, 2014) Viisivuotiailta vaaditaan vain lyhyissä määrin kokoamista, ja ohjelmat sisältävät runsaasti siirtymisiä, keskiaskellajeja, sekä helppoja vastalaukkakaarteita (Suomen Ratsastajainliitto 2014e).

Kuusivuotiaat kilpailevat myös helppo A-tasolla ja nivelkuolaimella, mutta ohjelmat sisältävät enemmän kokoamista, vastalaukkoja vaativimmilla kaarteilla, avo- ja sulkutaivutusta, takaosakäännökset sekä laukanvaihdot käynnin kautta. Seitsemänvuotiaiden osalta kilpailut käydään vaativa B-tasolla, joissa ohjelmaan tulevat mukaan edellisten lisäksi esimerkiksi laukanvaihdot askeleessa sekä lisättyjä askellajeja. Kokoamisastetta seitsemänvuotiaalta hevoselta vaaditaan myskin jo enemmän. (Suomen Ratsastajainliitto 2014e.) Seitsemänvuotiaiden sarjaa voi vaihtoehtoisesti ratsastaa joko nivel- tai kankikuolaimella. Kuusi- ja seitsemänvuotiaista mo-

lemmista finaaliin pääsee kymmenen osakilpailuiden parasta hevosta viisivuotiaiden tapaan (Suomen Ratsastajainliitto 2014d).

Kouluratsastuksen Champion-sarja tukee nuoren hevosen koulutussysteemiä ja antaa viitteitä siitä, millä tasolla nuoren hevosen pitäisi liikkua missäkin vaiheessa. Champion-sarja tukee koulutussysteemiä ja antaa hyvää palautetta asiantuntevilta tuomareilta mitä hyvää hevosesta löytyy ja mitä siinä pitäisi milloinkin kehittää.

4.6 Koulu- ja esteratsastuksen viisivuotisderbyt

Suomen Ratsujalostusliitto järjestää vuosittain viisivuotiaille hevosille tarkoitetun kilpailun, joka käydään kaksipäiväisenä kilpailuna niin koulu- kuin esteratsastuksessakin. Kilpailu on avoin Suomessa syntyneille viisivuotiaille FWB-kantakirjaan merkityille hevosille. Kouluratsastuksessa kilpailu käydään helppo A-tasolla, ja se arvostellaan kollegiaalisesti. Kollegiaalisessa arvostelussa arvioidaan hevosen askellajit, tasapaino ja tahti sekä hevosen ratsastettavuus. Hevosella tulee olla vähintään kahdesta alue- tai kansallisen tason kilpailusta helppo B -luokista vähintään 55 % tulos saadakseen osallistumisoikeuden kouluratsastuksen 5-vuotisderbyyn. Esteratsastuksessa kilpailu käydään 110 - 120 cm tasolla, ja hevosella tulee olla vähintään kaksi hyväksyttyä tulosta alue- tai kansallisen tason kilpailusta tasolta 110 cm tai sitä korkeammasta luokasta (kuva 10). (Ratsujalostusliitto 2014j.)

Kuva 10. 5-vuotisderbyyn harjoittelemassa Ypäjän derbykentällä. (Kuva: Susanna Marttila)

Vuosittain derbyihin on osallistunut keskimäärin noin kymmenen hevosta niin koulu- kuin esteratsastukseenkin vuosina 1999 - 2013 välillä. Enimmillään osallistujamäärä on ollut kouluratsastuksen osalta vuonna 2010, jolloin kilpailuun osallistui 15 hevosta, esteratsastuksessa kilpailuun osallistui vuonna 2002 26 hevosta. (Vanhanen 2013.)

4.7 Breeders' Prize

Breeders' Prize on Suomessa syntyneille FWB-hevosille tarkoitettu kasvattajakilpailu, joka käydään hevosien ollessa 6-vuotia. Kilpailuun tulee ilmoittautua varsan syntymävuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä maksamalla ensimmäisen vuoden ilmoittautumismaksu. Tämän jälkeen kilpailuun maksetaan vuosittain ilmoittautumismaksua, viimeisin varsan ollessa 6-vuotias. Kilpailu jakaantuu este- ja kouluratsastukseen, ja loppukilpailuun pääsee rajoittamaton määrä ratsukoita. Kilpailuun voi myös jälki-ilmoittautua maksamalla kaksinkertaiset maksut jokaiselta ikävuodelta. Kilpailuoikeus on myös mahdollista ostaa joltakin toiselta ilmoitetulta hevoselta eli tehdä kilpailuoikeuden siirron. (Ratsujalostusliitto 2014g.)

Kilpailu käydään yleensä loppukesästä jonkin suurtaapahtuman yhteydessä. Kilpailu on kouluratsastuksen osalta kaksipäiväinen, se ratsastetaan vaativa B-tasolla molempina päivinä nivelsuuitsituksella. Saadakseen kilpailuoikeuden hevosella tulee olla vähintään kolme hyväksyttyä yli 55 % tulosta helppo B -tasolta tai sitä vaativammista luokista. Kilpailussa käytetään kollegiaalista arvostelua. Esteratsastuksessa kilpailu on kolmipäiväinen, ja se ratsastetaan ensimmäisenä päivänä tasolla 115 cm, toisena ja kolmantena päivänä 120 - 130 cm. Esteratsastuksessa hevosella tulee olla kolme hyväksyttyä tulosta tasolta 110 cm 5-vuotiaana tai 120 cm 6-vuotiaana voidakseen osallistua loppukilpailuun. (Ratsujalostusliitto 2014g.)

Kasvattajakilpailun palkintosumma on suuruudeltaan vähintään kyseessä olevan vuosiryhmän hevosten yhteenlaskettu ilmoittautumismaksu. Palkintosummasta 75 % kuuluu hevosien kasvattajalle ja 25 % omistajalle. Näin ollen palkintosumat etenkin voittajan kohdalla kipuavat Suomen mittakaavassa jo melko suuriksi. (Ratsujalostusliitto 2014g.) Esimerkiksi vuonna 2013 Breeders' Prizen voittajahevoset niin koulu- kuin esteratsastuksessa saivat palkinnoksi noin 4600 euroa, joka jaettiin edellä mainittuun tapaan kasvattajan ja omistajan kesken. (Ratsujalostusliitto 2014.k)

Vuosina 1999 - 2013 Breeders' Prize kasvattajakilpailuun on osallistunut keskimäärin 11 hevosta vuosittain. Osallistujia on ollut näinä vuosina kouluratsastuksen puolella hieman enemmän kuin esteratsastuksessa. Eniten lähtijöitä kilpailuun on ollut vuosina 1999 esteratsastuksen puolella, jolloin startteja tuli peräti 22 kappaletta, kouluratsastuksessa vuonna 2013 osallistujamäärä kipusi 19 ratsukkoon. (Vanhanen 2013.)

5 NUORTEN HEVOSTEN KOULUTUS RUOTSISSA

Ruotsissa syntyviä hevosia arvioidaan samaan tapaan kuin Suomessakin. Ruotsissa kuitenkin varsoja syntyy enemmän kuin Suomessa eli kasvatus on laajempaa ja täten kilpailukin kovempaa. Vaikka Ruotsissa on lähes vastaavanlaiset kilpailutapahtumat nuorille hevosille kuin Suomessa, on ero silti suuri; mitä esimerkiksi nuorelta nelivuotiaalta vaaditaan Ruotsissa vastaa Suomessa viisivuotiaan hevosien koulutus- tai kilpailutasoa. Ruotsissa on samaan tapaan kuin Suomessakin oma puoliverirotu ruotsalainen lämminverihevonen eli Svenska Varmblodiga Hästar eli SWB. SWB:n

kattojärjestönä toimii Avelsföreningen för Svenska varmblodiga hästen. (ASVH 2014a.)

5.1 Varsat ja kolmivuotiaat hevoset

Varsanäyttelyt ovat Ruotsissakin ensimmäinen tapahtuma, joissa varsaa voidaan totuttaa ulkopuolisiin ärsykkeisiin. Kolmivuotiaalle järjestetään Ruotsissa kolmivuotistestit, joihin kuulu rakenteen ja askellajien arvostelu niin maasta käsin esitettynä kuin irtona, sekä hyppyjen arvostelu irtohypytyksujassa. Vapaaehtoinen ratsastuskoe kuuluu myös 3-vuotistestiin, ja se on tarkoitettu niille kolmivuotiaalle, joiden halutaan kvaalautuvan 3-vuotischampionaatteihin. Oriit voivat Ruotsissa kvaalautua 3-vuotischampionaatteihin myös orien käyttökokeen kautta. Kolmevuotis-championaatit vastaavat Suomessa lähestulkoon Kyvyt Esiin –tapahtuman finaalia, joissa arvostellaan maan parhaita nuoria hevosia niin askellajikuin estepuolelle. (ASVH 2014b.)

Kolmivuotiaalle järjestetään Ruotsissa myös valtakunnallinen näyttely, jonne karsitaan alueittain parhaat varsat sekä 3-vuotiaat tammät. 2012 vuodesta eteenpäin parhaat varsat ja tammät on valittu kolmella eri paikkakunnalla muun muassa kuljetusmatkojen lyhentämiseksi. Ruotsin puoliveristen alueelliset jalostusyhdistykset järjestävät alueelliset valtakunnalliset näyttelyt SWB:n omilla jalostusalueilla. Näyttelyissä valitaan paras varsa sekä paras kolmevuotias tamma niin este- kuin askellajipuolelle. 3-vuotiaat tammät esitetään myös ratsain selästä sekä irtohypyttetään. (ASVH 2014c.)

5.2 Nelivuotiaat

Nelivuotiaalle hevosille löytyy Ruotsista oma laatuarvostelu, joka toimii samalla myös tammojen käyttökokeena. Käyttökoe vastaa Suomessa tammojen kantakirjausta, ja on Ruotsissa avoin nelivuotiaalle tai viisivuotiaalle varsoneille tammoille. Laatuarvostelusta on mahdollisuus kvaalautua myös nelivuotischampionaatteihin. Ruunille löytyy omat avoimet luokat laatuarvostelussa, ja tammät voidaan esittää erillisissä luokissa 10-vuotiaaksi asti, mikäli hevosta ei ole aikaisemmin esitetty laatuarvostelussa. Vanhempi tamma voi saada kantakirja-arvon, muttei voi enää vanhempana kvaalautua championaatteihin. (ASVH 2014d.)

Nelivuotischampionaateissa hevonen voi osallistua joko koulu-, este-, tai kenttähevospuolelle. Estehevosilla vaaditaan kolme puhdasta metrin rataa, jotta pääsee championaattien semifinaaliin. Semifinaalit järjestetään viidellä eri paikkakunnalla, ja kilpailu on kaksipäiväinen. Ensimmäisenä päivänä hevoset hyppäävät 100 cm radan, joista parhaimmat 50 % pääsee toiselle päivälle. Toiselta päivältä 100 cm radalta pääsee 25 %:n parhaimmisto finaaliin. Suoraan finaaliin voi päästä myös laatuarvostelusta, mikäli hevonen saa riittävät tulokset. Myös kolmivuotischampionaatin voittaja, sekä nelivuotiaat oriit jotka on hyväksytty käyttökokeessa, pääsevät suoraan nelivuotischampionaatin finaaliin. Finaali on kaksipäiväinen, ja ensimmäiseltä päivältä 50 %:n parhaimmisto jatkaa toiselle päivälle. Finaa-

leissa hevoset hyppäävät molempina päivinä 110 cm rataa. (ASVH 2014d.)

Askellajihevoset kvaalautuvat alueellisten koulukilpailuiden kautta, joissa on nelivuotiaille omat askellajiluokat. Kilpailuissa arvostellaan hevosen askellajit, liikkeiden säännöllisyys, elastisuus ja lennokkuus, ratsastettavuus, hevosen muoto sekä kehityskelpoisuus. Myös ratsastajan tapa ratsastaa hevosta arvioidaan. 15 %:n parhaimmisto jokaisen koepaikan hevosista pääsee finaaliin, kuitenkin vähintään 7,8 keskiarvolla. Laatuarvostelusta suoraan finaaliin pääsee, mikäli hevonen on saanut vähintään kahdeksikon keskiarvon. Finaalissa ensimmäisellä kierroksella oma ratsastaja näyttää hevosen ja näistä 12 parasta pääsee loppufinaaliin. Koeratsastaja testaa hevosen toisella kierroksella ja antaa hevosesta arvion. (ASVH 2014d.)

Kenttäpuolella järjestetään myös finaalit, joihin on mahdollista kvaalata hevonen useaakin eri kautta. Hevosella tulee olla joko tulos yhdestä kenttäkilpailusta Suomen tutustumisluokkaa vastaavalta tasolta. Kilpailussa hevosen tulee saada vähintään 60 % tulos kouluosuudelta, enintään yksi pudotus ratasteiltä, sekä maasto-osuus tulisi suorittaa ilman estevirheitä. Myös tulokset koulukilpailuista helppo C-tasolta 60 %:n tuloksella yhdessä virheettömän metrin radan kanssa kelpaavat karsintana finaaliin. Nelivuotischampionaattiin SWB-hevonen voi kvaalautua myös ulkomailla. (ASVH 2014d.)

5.3 Oriiden arvostelu ja käyttökokeet

Ruotsista löytyy myös 1-4 -vuotiaille oreille avoin suuntaa-antava arvostelu, jonka tarkoitus on antaa nuoren oriin omistajalle tietoa kannattaako varsa pitää oriina, tai kannattaako sitä viedä orien käyttökokeeseen. Oriin suuntaa-antava arvostelu toimii vastaavalla tavalla kuin Ruotsin kolmivuotistestit. Kolme- ja nelivuotiaat esitetään myös ratsain. Oriin suuntaa-antavan arvostelun tavoitteena on saada ruotsalaisia oriita enemmän oripäiville ja antaa neuvoja ruotsalaisille kasvattajille. (ASVH 2014e.)

Tammojen käyttökokeella halutaan ohjata kasvattajia käyttämään jalostuksessa laadukkaita tammoja, ja laatuarvostelun yhtenä tarkoituksena onkin antaa viitteitä millainen on hyvä tamma. Samalla laatuarvostelussa voidaan kantakirjata hevonen. Oriiden käyttökoe eli jalostusarviointi tapahtuu Ruotsissa aina helmi-maaliskuussa, ja on kaksivaiheinen. Koe on tarkoitettu pääasiassa 3-5 -vuotiaille ruotsalaisille oreille, mutta kolmevuotiaat osallistuvat vain ensimmäiseen osakokeeseen. Vanhemmat oriit, jotka ovat ulkomailla jalostukseen hyväksytyttä, osallistuvat Ruotsissa myös käyttökokeeseen saadakseen Ruotsissa jalostusluvan. (ASVH 2014e.)

5.4 Trojka projekti

Ruotsissa käynnistettiin viisi vuotta sitten Trojka-projekti, jonka tarkoituksena oli löytää uusia lupaavia ratsastajia nuorille, Ruotsissa syntyneille puoliverisille. Ruotsin ratsastajainliiton kouluratsastuskomitea yhteistyökumppaneineen välitti informaatiota ja katsasti projektiin ilmoitetut ratsas-

tajat sekä hevoset. Trojka-projektin tarkoitus oli saada lupaavia hevosia kasvattajilta lahjakkaille ratsastajille ja sitä kautta Ruotsissa syntyneitä hevosia paremmin näkyville kilpailukentillä. (Projekt Trojka 2013.)

Projektiin ilmoittautui kuluneen viiden vuoden aikana useita ratsastajia ja kasvattajia hevosineen, joista projektiin valittiin parhaat. Projektin tarkoituksena oli saada muun muassa kasvattajien kulut mahdollisimman alhaisiksi ratsutuksen osalta eli tarjota ratsastajalle pidempiaikaista sopimusta hevosen käyttöoikeudesta. Tällöin ratsastaja olisi saanut käyttöönsä lahjakkaan hevosen, jolla ratsastajan olisi ollut mahdollista päästä itsekin eteenpäin ja samalla kouluttaa nuorta hevosta. Mikäli hevonen olisi mennyt myyntiin sopimuksen jälkeen, olisi myös ratsastaja saanut osuutensa myyntihinnasta. Projektin sopimus oli tarkoin harkittu ja laadittu, jotta se palveli mahdollisimman tasavertaisesti molempia sopimuksen osapuolia. (Projekt Trojka 2013.)

Viisi vuotta sitten aloitettu projekti kuitenkin lopetettiin huhtikuussa 2014. Vaikka projektissa testattiin useita onnistuneita yhdistelmiä, ainoastaan yksi ratsukko onnistui tavoitteessaan. Projektin ansiosta löytyi useita uusia yhteistyökumppaneita, joiden yhteistyö jatkuu edelleen, mutta hevosten taso ei ollut sitä mitä niiltä oli odotettu. Suurin osa projektiin ilmoittautuneista henkilöistä oli joka tapauksessa tyytyväisiä vaikka lopputulokset eivät olleet niin vakuuttavia kuin alun perin toivottiin. (Projekt Trojka 2014.)

6 HAASTATTELUTUTKIMUS

Koska opinnäytetyön tavoitteena oli löytää keinoja edistämään suomalaisen ratsuhevosten saamista kilpailukentille, päätettiin toteuttaa haastattelututkimus ja selvittää onko suomalaisia nuorten hevosten kilpailusarjoja syytä kehittää sekä miten kasvattajien ja ratsuttajien yhteistyötä saataisiin edistettyä. Haastatteluun valittiin Suomessa vaikuttavia FWB-hevosten kasvattajia sekä työkseen nuoria hevosia ratsastavia henkilöitä ympäri Suomea. Haastattelun tavoitteena oli saada uusia ideoita henkilöiltä, joilla mahdollisesti olisi muutoinkin annettavaa tämänkaltaisessa tutkimuksessa. Haastateltaviksi valittiin yhdessä toimeksiantajien kanssa 25 henkilöä, joita tavoiteltiin puhelimitse tai henkilökohtaisesti.

6.1 Tutkimuksen taustatiedot

Kysymyksillä pyrittiin selvittämään haastateltavien historiaa kasvattajan tai ratsuttajan uraan liittyen, mahdollisten kasvattien menestys ja millä keinoin hevoset ovat sinne saakka yltäneet. Kasvattajilta kysyttiin myös millä keinoin he ovat löytäneet ratsastajat hevosilleen, mikäli eivät ole myyneet kasvattejaan jo ennen ratsun uraa. Ratsuttajilta taas haluttiin tietää miten he ovat saaneet hyviä hevosia alleen ja ovatko ratsuttajat valmiita tekemään edullisempia sopimuksia kasvattajien tai hevosten omistajien kanssa, mikäli hevosessa on laatua ja potentiaalia nousta vaikeisiin luokkiin.

Lopuksi pyrittiin selvittämään mitä mieltä haastateltavat ovat Suomen tämän hetkisestä tilanteesta nuorten hevosten kannalta ja esimerkiksi Suomessa ratsastettavista nuorten hevosten kilpailusarjoista. Haastattelussa pyrittiin myös kuuntelemaan uusia ideoita nuorten hevosten edistämiseen kilpailukentillä. Haastattelu toteutettiin aikavälillä 3.5.2013- 10.4.2014. Haastateltavat olivat pääasiassa alan ammattilaisia tai pitkään ratsuhevosia kasvattaneita henkilöitä, joten vastaukset tuntuivat erittäin luotettavilta ja kattavilta.

6.2 Tutkimukseen osallistuneet

Haastatteluun vastasi lopulta yhdeksän henkilöä eli melko pieni osa tutkimukseen valituista. Näistä viittä sain haastateltua henkilökohtaisesti kilpailupaikalla. Puhelinhaastattelu osoittautui vaikeaksi tehtäväksi, sillä joko haastateltavilla ei ollut aikaa vastata juuri sillä hetkellä, tai heitä ei tavoitettu puhelimitse. Niinpä usean yrityksen jälkeen päädyttiin vaihtamaan lähestymistaktiikkaa ja haastateltaville lähetettiin sähköpostia. Sähköpostiviesti lähti yhteensä 15 henkilölle, joista neljä vastasi sähköpostitse. Kolme näistä vastasi suoraan haastattelulomakkeeseen, yksi pyysi puhelinsoittoa.

Näin pienelle otannalle haastattelututkimus oli järkevä toteuttaa, vaikka sen toteutus ei ollutkaan lopulta niin onnistunut. Harmillisen pieni osa haastateltaviksi valikoituneista vastasi tutkimukseen. Hevosihmisten kiireisyys tuli ilmi puhelinhaastatteluista tehdessä, mutta henkilökohtaisesti toteutetut haastattelut olivat melko onnistuneita.

6.3 Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot

Haastatteluun vastasi yhdeksän pitkän linjan hevosnaista, keski-ikänsä lähempänä 50 kuin 30 ikävuotta. Haastatelluista kaikilta löytyi omia puoliverikasvatteja 3-40 hevosta, joiltakin FWB-varsojen lisäksi myös suomenhevos- ja ponikasvatteja. Keskimäärin vastanneiden kasvattamien hevosten määräksi tuli noin 12 hevosta per vastaaja. Haastatelluista lisäksi neljä ratsutti itse tai on aikanaan ratsuttanut itse omia kasvattejaan, loput viisi palkkasivat ulkopuolista apua. Haastatelluista yksi ratsuttaa ammatikseen nuoria hevosia.

Haastatelluista suurin osa oli harrastuksenaan kasvattanut hevosia yli kymmenen vuotta. Keskimäärin haastatellut olivat kasvattaneet puoliverihevosia 18,5 vuotta. Haastatelluista vain yhdellä oli ajatus pitää kasvattamansa hevoset itsellä, loput haastatelluista kasvatti hevosia pääasiassa myyntiin. Suurin osa haastatelluista pyrki myymään varsat ennen koulutusikää, mutta mikäli varsa ei menisi kaupaksi ennen kolmivuotiskautta, se pyrittiin sisäänratsastamaan ja laittamaan myyntiin peruskoulutettuna hie-man kalliimmalla hinnalla. Haastatelluista kuitenkin kolmasosa pyrki pitämään itsellä parhaimmat varsat ja kouluttamaan niitä itse ensin pidemälle. Mahdollisuuksien mukaan parhaimpia varsoja ei siis myydä ollen-

kaan, ja niistä toivottiin tulevan omaan käyttöön tai omassa omistuksessa olevia lupaavia ja menestyksekkäitä kilpahevosia.

Yksi vastaajista pyrki myymään kasvattamansa orivarsat ennen koulutusikää, mutta jättää osan tammavarsoista itselleen, jotta niitä pystyisi käyttämään jalostukseen ennen myyntiä. Kasvattajan tarkoituksena oli asuttaa tammatsat kolmivuotiskaudella ja myydä viisivuotiaina peruskoulutettuina. Kaikkien haastateltujen tavoitteena oli saada joka tapauksessa hevoset kilparadoille viimeistään viisivuotiaina. Mikäli hevosia ei ollut tähän mennessä saatu myytyä, oli kasvattajien tavoitteena löytää hevosille kilparatsastajat vastaamaan hevosen kilpailuttamisesta niin kauan, kunnes myynti onnistuu. Haastatelluista kolme neljäsosalla omat kasvatit olivat menestyneet alue- ja kansallisella tasolla Suomessa, lopuilla kasvatit olivat vielä niin nuoria, ettei kilpailutuloksia ole ehtinyt vielä tulla.

6.4 Hevosten ratsutus ja kilpailuttaminen

Suurin osa kasvattajista kertoi löytäneensä käsiin jääneille kasvateilleen ratsuttajat omien kokemusien ja puskaradion kautta. Vain muutama pystyi ratsuttamaan kasvattinsa pääasiassa itse. Osittain ratsuttajan apuna kasvattajaan pystyi ratsastamaan kolmasosa vastanneista. Kaikki kyselyyn vastanneet pyrkivät saamaan kasvattinsa alkukoulutukseen ammattilaisille, jotta hevoset saataisiin heti alusta tehtyä oikein ja ammattimaisesti. Hie-man yli puolella haastateltavista löytyi ammattiratsastajat kotitalilta, loput joutuivat etsimään ratsuttajat muualta tai viemään hevosensa ammattilaiselle pois kotoa ratsutettavaksi. Haastateltavista yksi vei kasvattinsa Saksaan suomalaisille ratsastajille koulutettavaksi ja kilpailutettavaksi, sillä kasvattajan mielestä Suomesta ei tahdo löytyä tarpeeksi päteviä ammattiratsastajia nuorille hevosille.

Suomessa hintatason todettiin olevan kuukaudessa noin 600-1000euroa ratsuttajan pätevydestä riippuen. Yli puolet haastatelluista oli sitä mieltä, että hintataso on Suomessa liian kallis, etenkin kun vertaa ulkomaisiin, vaikkapa Saksan ratsutushintoihin. Muutaman mielestä hintataso Suomessa on kohtuullinen ja yksi haastatelluista oli valmis maksamaan Suomessa yli 1000 e kuukaudessa laadukkaana hevosen laadukkaasta ratsutuksesta. Haastatelluista puolet oli sitä mieltä, että Suomesta ei kuitenkaan tahdo löytyä riittävän päteviä nuorten hevosten ratsuttajia, mikä sai hankkimaan ratsuttajia ulkomailta tai viemään hevoset ulkomaille ratsutukseen. Yksi mainitsi myös oppilaitosten sekä pimeänä tekevien ratsuttajien negatiivista vaikutusta hintoihin, jolloin ne vähäiset laadukkaat ja osaavat nuorten hevosten ratsastajat eivät saa työstään välttämättä riittävää korvausta ja kasvattajat ottavat riskejä viedessään nuoret hevosensa osaamattomiin käsiin halvan hinnan houkutellessa.

Muutama kasvattajista oli myös valmis tekemään sopimuksia ratsuttajien kanssa niin, että ratsutuksesta ei tulisi kasvattajalle kuluja vaan ratsuttaja saisi tietyn prosentiosuuden hevosen myyntihinnasta myynnin tapahduttua. Pidempiaikaisia sopimuksia laadukkaana hevosen ratsuttamisesta oli valmis tekemään kolmasosa haastatelluista. Tällaisissa sopimuksissa ratsuttaja saisi itselleen laadukkaana hevosen käyttöönsä pidemmällä tär-

tämellä ja kasvattaja saisi hevosensa edullisempaan hintaan ratsukoulutettua ja kilpailukentillä näkyville.

6.5 Suomen kilpailusarjat nuorille hevosille

Kaikkien haastateltujen mielestä Suomessa olevat kilpailusarjat nuorille hevosille ovat pääosin riittäviä, hyvin suunniteltuja ja kouluttavia, etenkin jos kasvattajat ja ratsuttajat ovat itse aktiivisia. Reilu puolet haastatelluista toivoi kuitenkin vielä lisää pienempiä kilpailuja esimerkiksi aluekilpailuiden yhteyteen, joissa nuorten hevosten kanssa voisi käydä harjoittelemassa kilpailutilanteita. Kolmivuotiaille toivottiin lisää harjoitusluokkia muuallekin kuin vain isojen tapahtumien yhteyteen, jotta tällaiset luokat houkuttelisivat ratsastajia viemään hevosia ajoissa eteenpäin ja suorituksesta saisi informaatiota koulutuksen laadukkuudesta ja neuvoja jatkoon. Nelivuotiskaudelle toivottiin myös lisää luokkia juuri harjoitusmielessä ja antamaan palautetta jo tapahtuneesta koulutuksesta ja tuomareilta kommentteja ja vinkkejä miten edetä jatkossa.

Yli puolet haastatelluista piti hyvänä ajatuksena järjestää Laatuarvosteluun karsinnat eri puolella Suomea, sillä nykyään itse laatuarvostelussa osallistujia on jo niin paljon, etteivät yhdet ja samat tuomarit enää pysty arvioimaan kaikkia hevosia saman päivän aikana. Karsinnoilla voitaisiin saada myös kauempaa laadukkaita hevosia Ypäjälle, tai ainakin se kertoisi onko hevonen riittävästi valmisteltu laatuarvostelua varten etenkin niille, joiden valmistelua ei tee ammattilainen. Muutama oli sitä mieltä, ettei karsintoja tarvita, sillä heidän uskomuksensa mukaan laadukkaat hevoset osataan lähettää isompaan kilpailuun kauempaakin. Lähes kaikki haastatelluista pohjivat kuitenkin tuomarijärjestelyjä, mikäli laatuarvostelukarsintoja järjestettäisiin. Laadukkaista tuomareista huomautettiin etenkin pohjoisen suunnalla, ja karsintojen tasapuolisuudesta pohdittiin tulevan ongelma. Muutama ehdotti karsintoja esimerkiksi noviisisarjan yhteyteen rakennearvostelun kera, mutta askellajipuolelle ei osattu antaa ehdotuksia.

Muutama haastatelluista totesi Suomessa ratsastettavan kasvattajakilpailun Breeders' Prizen olevan liian vaativa niin koulu- kuin estepuolellakin lähinnä ratsastajien heikon tason vuoksi. Heidän mukaansa suuri osa suomalaisista hevosista pystyisi osallistumaan Breeders' Prizeen nykyisellä tasolla, mutta hevosille ei tahdo löytyä riittävän päteviä ratsastajia kouluttamaan hevosia kilpailun vaatimalle tasolle. Kolmasosa vastaajista totesi myös nuorten hevosten luokissa toimivien tuomareiden tason olevan liian heikko esimerkiksi pohjoisilla alueilla ja muun muassa Kyvyt Esiin – tilaisuuksissa. Tilaisuuksien tasavertaisuutta pohdittiin esimerkiksi Pohjois- ja Etelä-Suomen välillä etenkin tuomarikysymyksen kannalta, vaikka todettiinkin kyseessä olevan vain harjoitustilaisuus. Tuomareille toivottiin siis lisää koulutusta nuorten hevosten arvioimisesta, jotta saataisiin päteviä arvosteluita, jotka olisivat karsintatilaisuuksissa tasavertaisia keskenään.

6.6 Kasvattajilta kisakentille – kasvattajien omia ideoita

Kasvattajat pohtivat myös voisiko Ruotsin malli Trojka-projektista toimia myös Suomessa. Kolme neljäsosaa haastatelluista oli sitä mieltä, että Trojkan kaltainen projekti olisi ehdottomasti kokeilun arvoinen Suomesakin, mutta samalla epäilivät sen toimivuutta ja kustannuskysymyksiä. Miten saada taitavat ratsastajat kiinnostumaan projektista, joka kuitenkin tuo ratsastajille lisää kustannuksia, ja kuka tällaista projektia lähtisi organisoimaan, olivat isoimpia kysymyksiä aiheesta. Samalla vastaajat painottivat Suomessa nuorten hevosten ratsuttajien kokemattomuutta ja osaamattomuutta, jolloin projektiin tarvittaisiin laadukasta valmennusta tueksi, jotta systeemi voisi olla toimiva.

Haastateltavien mielestä Suomessa kasvatettavien hevosten taso on nousut ja hevoset alkavat olla laadukkaita. Suurin ongelma Suomessa on siis nuorten hevosten ratsuttajien taso ja määrä. Määrällisesti ratsuttajia on melko vähän, ja suuri osa tästä vähäisestä porukasta on tasoltaan kokemattomia ja liian osaamattomia nuorille hevosille. Mainittiin, että oppilaitoksista kyllä valmistuu niin sanottuja alan ammattilaisia, mutta työmoraalit ja asenteet näillä henkilöillä ovat usein täysin väärät ja kokemus erittäin vähäistä. Erityisesti kokemusta toivottiin haettavan esimerkiksi ulkomailta ja ylipäätään työn ohesta enemmän kuin itse oppilaitoksista. Haastateltavista vajaa puolet oli sitä mieltä, että Suomesta löytyy paljon ratsuttajia, joiden asenteet eivät ole tarpeeksi nöyriä. Tällaiset ratsuttajat tekevät useimmiten nuoret hevoset liian kiireellä ja näin ollen koulutus ei ole johdonmukaista eikä tuloksiin päästä.

Muutama haastatelluista mietti, että asenteiden korjaus lähtisi jo kotikasvatuksesta, jolloin nuorille ratsastajille ei hankittaisi täysin valmiita hevosia vaan opeteltaisiin jo nuorina ratsastamaan erilaisia ja raakojakin hevosia. Tämän jälkeen oppiminen tapahtuisi esimerkiksi oppisopimuksella tallilla, jossa olisi mahdollista päästä ratsastamaan nuoria hevosia pääasiassa valmentavan silmän alla. Myös lähtöä ulkomaille harjoittelemaan pidettiin hyvänä vaihtoehtona, mutta jälleen painotettiin ratsuttajaksi haluavan asennetta ja nöyryyttä oppia uusia asioita ja harjoitella aluksi jopa ilman palkkaa. Ehdotettiin myös, että nuorten ratsuttajien alkujen pitäisi olla omatoimisempia menemään talleille töihin Suomesakin, jopa ilman palkkaa harjoitteluratsastajiksi, jolloin he palkan sijasta saisivat ratsastaa nuoria hevosia valvovan silmän alla.

Nuorten hevosten ja ratsuttajien tueksi toivottiinkin vielä enemmän nuorille hevosille suunnattuja valmennustilaisuuksia ympäri Suomea. Etenkin pohjoisen alueelle toivottiin enemmän myös harjoitusnäyttelyitä sekä pieniä nuorten hevosten kilpailuja, jotta kasvatustoimintaa sekä nuorten hevosten edistymistä voitaisiin kehittää. Koska nuoria hevosia ratsastaa Suomessa paljon harrastajia, nuorten hevosten luokilta toivottiin rakentavaa palautetta, jotta hevosia voitaisiin kehittää oikein ja tavoitteellisesti. Tämä taas muistutti laadukkaista tuomareista, joita toivottiin koulutettavan Suomeen lisää tai ainakin tuomareita tulisi perehdyttää nuorten hevosten osalta asiaansa paremmin.

Yhteistyökumppaneita toivottiin myös löydettävän, ja tukea ja apua tällaisiin yhteistyökuvioiden muodostamiseen saatavan muun muassa liitolta ja muilta yhdistyksiltä. Myös sponsoritukea, joka mahdollistaisi yhteistyökuvioiden jatkumisen mahdollisimman pitkään, kaivattiin saatavan Suomeen enemmän. Haastatelluista vajaa puolet kritisoi hiukan Suomessa vallitsevaa tilannetta FWB- ja Hannover yhdistysten välillä. Toisaalta tämä tilanne tuo kilpailua yhdistysten välille ja saattaa saada aikaan positiivisiakin muutoksia, mutta toisaalta tuo turhaa kiistelyä muutenkin Suomen pienimuotoiseen kasvatustoimintaan.

Muita ideoita nuorten hevosten tuomiseen kilpailukentille löytyi esimerkiksi kilpailukulujen alentamisena tai kilpailupalkintojen kohdentamisella Suomessa syntyneille hevosille. Vertailuesimerkkinä voidaan pitää vaikkapa Hippoksen suomenhevosten luokkia. Tällaiset luokat nuorille Suomessa syntyneille hevosille saattaisivat myös auttaa kasvattajia myymään varsojaan paremmin, kun ratsastajilla olisi tavoitteita kilpailuissa hiukan paremmilla palkinnoilla. Ehdotettiin myös ”Idols”-tyyppistä kilpailua, mikä toteutettiin esimerkiksi vuoden 2013 Helsinki International UB Horse Show:ssa, mutta joka olisi avoin vain Suomessa syntyneille hevosille.

Lisäksi toivottiin vaikkapa Nuorten Hevosten Festivaalien yhteyteen otettavan mallia ulkomailta ja järjestettävän erilaisia show-numeroita. Esimerkkinä annettiin vaikkapa Tanskan Herningissä järjestettyjen oripäivien yhteydessä oleva Happy Athletess –kilpailu, jossa Carl Hester arvioi tanskassa syntyneitä nuoria hevosia ja valitsi niistä parhaimman. Ulkomaisia tuomareita toivottiin tällaisiin tapahtumiin ylipäätään lisää, jotta pätevää arvostelua Suomessa syntyneistä nuorista hevosista saataisiin. Myös European Breeding Event Finlandin tapahtuman brändiä toivottiin kohennettavan, sillä tapahtumassa suomalaiset pääsisivät näkemään suomalaisia varsoja ja valitsemaan itselleen sopivimpia varsoja. Tapahtumaan toivottiin tulevan takaisin suullinen arvostelu, jossa varsan arvostelu luettiin yleisölle livenä ja mainittiin, että esimerkiksi Nuorten Hevosten Festivaaleilla suulliset arvostelut livenä olisivat myös kouluttavia tuleville nuorten hevosten ratsastajille ja kasvattajille.

Haastatteluissa tuli myös maininta, jossa toivottiin, että MM-kilpailuihin osallistumisoikeus olisi kaikilla Suomessa syntyneillä hevosilla, ei vain FWB-hevosilla. Koska Saksassa nuoren hevosen kasvattaminen, kouluttaminen ja kilpailuttaminen on edullisempaa, on varsa järkevää kasvattaa siellä, mutta suomalaisena kasvattajana haluaisi edustaa Suomea laadukkailla kasvateillaan MM-kilpailuissa saakka.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Varsan kasvattaminen Suomessa on melko kallis ja aikaa vievä harrastus. Kutsun sitä harrastukseksi, sillä Suomessa on vielä hyvin epätodennäköistä, että kasvattaja jäisi toiminnasta plussan puolelle myydessään varsan. Edes niitä laadukkaimpia varsoja ei tahdota saada Suomessa myydyksi, ja nuoren hevosen kouluttaminen Suomessa on melko kallista tai ainakaan hinta-laatusuhde eivät kohtaa. Toivottavaa olisi, että kasvattajat saisivat

kuitenkin suurelle työlleen tulosta ja kasvatit näkyisivät kilparadoillakin. Kyselyn perusteella Suomessa kasvatetaan jo laadukkaita hevosia, joita ei tahdota saada näkyviin kilpailukentillä lähinnä ratsastajien kokemattomuuden takia.

Suomen nuorten hevosten kilpailusysteemiä pidetään hyvänä, mutta ohelle kaivattaisiin lisää pienempiä kilpailuja esimerkiksi aluekilpailuiden yhteyteen ympäri Suomea. Nyt nuorten hevosten luokkia löytyy lähinnä kansallisten kilpailuiden yhteydestä, ja niitäkin pääosin Etelä-Suomesta. Koska suomalaisia nuoria hevosia on myös paljon ratsutettavana amatööreillä harrastelijoilla, olisi heitäkin varten tärkeää olla olemassa kilpailuharjoituksia, joihin nuoria hevosia voisi tuoda arvioitavaksi ja saada rakentavaa palautetta hevosen koulutustasosta sekä vinkkejä kotiharjoitteluun. Myös ammattilaisia pienempien kilpailuiden yhteydessä olevat luokat palvelisivat, jotta nuoria hevosia saataisiin harjoittelemaan ja tutustumaan rauhassa uusiin olosuhteisiin. Kilpailuluokkia olisi hyvä järjestää jo kolmivuotiailekin hevosille, jotta nuoria hevosia osattaisiin paremmin ottaa työn alle ajoissa eikä jättää niiden valmistelua viime tinkaun.

Erittäin hyvänä lisänä olisivat myös nuorten hevosten koulutusta tukevat valmennukset eri puolella Suomea. Tämän katsottiin olevan erittäin tärkeää, jotta osattaisiin ohjata kokemattomiakin nuorten hevosten ratsastajia oikeille jäljille ja jotta valmennus ja nuorten hevosten ratsutus olisi johdonmukaista ja tuloksiin tähtäävää. Tällä hetkellä nuorten hevosten valmennuksia järjestetään melko vähän, ja niitäkin pääosin vain Etelä-Suomessa. Valmennustapahtumien järjestämiseen toivottiin tukea Suomen Ratsastajainliitolta, Hippokselta sekä muilta mahdollisilta Suomessa toimivilta järjestöiltä. Riittävän kokenut valmentaja osaisi myös heti nähdä hevosen laadukkuuden, jota kasvattaja ei itse välttämättä edes ymmärrä, ja osaisi ohjata hevosen isommillekin areenoille.

Kilpailuihin toivottiin myös parempia palkintoja sekä vaatimattomampien kilpailusarjoja Suomessa syntyneille hevosille esimerkiksi aluetasolla. Tällaiset kilpailut saattaisivat houkutella ostamaan paremmin Suomessa syntyneitä hevosia pois kasvattajien käsistä. Mikäli kolmi- ja nelivuotiaille hevosille löytyisi enemmän kilpailuharjoituksia, saattaisi niiden koulutuksen olla johdonmukaisempaa ja tällöin tulokset saattaisivat olla pitkällä tähtäimellä paremmat. Mallia esimerkiksi Ruotsin laatuarvostelusta Suomen laatuarvosteluun ei kuitenkaan pidetä tärkeänä ottaa, vaan voidaan todeta tämänhetkisten nuorten hevosten isompien tapahtumien riittävän.

Yhteenvetona voitaneen siis todeta, että Suomeen kaivataan lisää ammattiratsuttajia, jotka osaisivat viedä Suomessa syntyneitä hevosia laadukkaasti eteenpäin sekä asiantuntevaa valmennusta, jotta ratsastajat voisivat itse kehittyä ja kehittää näin ollen hevosiakin paremmin eteenpäin. Jotta näitä ratsuttajia saataisiin Suomeen enemmän, täytyisi ratsastajien asenteiden olla nöyrempiä ja ratsastajienkin olla valmiita tekemään enemmän töitä. Erilaisilla valmennuksilla ja kilpailusarjoilla asiaa voitaisiin auttaa, ja näiden järjestämiseen kaivattaisiin tukea liitolta ja muilta järjestöiltä. Myös esimerkiksi oppisopimuskoulutuksilla saatettaisiin saada enemmän tuloksia aikaan rakennettaessa hyvää nuorten hevosten kouluttajaa.

Oppisopimuskoulutuksen järjestämiseen kaivattaisiin tällöin apua niin alan oppilaitoksilta kuin mahdollisesti Suomen Ratsastajainliitolta, jotta systeemistä saataisiin toimiva. Koulutus vaatisi ympärille yhteistyötalleja, joista löytyisi nuoria hevosia sekä niille kokeneet ratsastajat, jotka voisivat opastaa uusia nuorten hevosten kouluttajia alkuun. Oppisopimuskoulutukseen voisi hakea esimerkiksi oppilaitosten kautta.

Olen tyytyväinen kyselytutkimuksen tuloksiin vaikka vastausmäärät jäivätkin odotettua pienemmiksi. Odotin, että kysely olisi ollut monelle kasvattajalle mielenkiintoinen kohde päästä vaikuttamaan Suomessa jo pitkään vallinneeseen kysymykseen miten saada hyvät suomalaiset hevoset näkyville isommillakin areenoilla. Onneksi tämä vähäinen vastaajien joukko tuntui kuitenkin olevan asiaan paneutunutta ja vastaukset olivat laadukkaita ja ajatuksia herättäviä.

LÄHTEET

ASVH 2014a. Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästar. Viitattu 15.3.2014.

<http://www.asvh.se/>

ASVH 2014b. 3-årstest. Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästar. Viitattu 15.3.2014.

<http://www.asvh.se/bedomningar/oversikt/3-arstest>

ASVH 2014c. Riksutställning. Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästar. Viitattu 15.3.2014.

<http://www.asvh.se/bedomningar/oversikt/riksutstallning>

ASVH 2014d. Kvalitetsbedomning. Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästar. Viitattu 15.3.2014.

<http://www.asvh.se/bedomningar/oversikt/kvalitetsbedomning>

ASVH 2014e. Rådgivande bedomning. Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästar. Viitattu 15.3.2014.

<http://www.asvh.se/bedomningar/oversikt/radgivande-bedomning>

Gordon-Watson, Mary, 1982. Ratsastuksen käsikirja. Nordic press.

Koivula, J. 2008. Oikealle tielle nuoren hevosen kanssa. Hevoset ja Ratsastus 5/2008. Viitattu 3.3.2014.

http://www.ratsastus.net/arkisto/jutut/5_2008/s48-51_heppa508.pdf

Koivula, J. 2009. Valmentajan luona, osa 27. Hevoset ja Ratsastus 3/2009. Viitattu 3.3.2014.

http://www.ratsastus.net/arkisto/jutut/3_2009/s54-61_heppa309.pdf

Mortimer, Monty 1989. The horse rider's handbook. F & W Publications Inc.

Projekt Trojka 2013. Viitattu 3.3.2014.

<http://www.trojkaprojektet.dinstudio.se/>

Projekt Trojka 2014. Projekt Trojka sätter punkt. Viitattu 29.3.2014.

<http://www3.ridsport.se/Tavling/Dressyr/Projekt-TROJKA/>

Ratsujalostusliitto 2014a. Miksi rekisteröidä varsa FWB:ksi. Viitattu 15.2.2014.

<http://www.ratsujalostusliitto.fi/fwb-hevonen/miksi-rekisteroida-varsa-fwb-ksi/>

Ratsujalostusliitto 2014b. FWB-hevonen. Viitattu 15.2.2014.

<http://www.ratsujalostusliitto.fi/fwb-hevonen/>

Ratsujalostusliitto 2014c. Nuoren hevosen koulutus. Viitattu 20.2.2014.
http://www.ratsujalostusliitto.fi/kasvattajainfo/nuoren_hevosen_koulutus/

Ratsujalostusliitto 2014d. Kyvyt Esiin estesuora. Viitattu 20.2.2014.
http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/kyvyt_esiin/estesuora/

Ratsujalostusliitto 2014e. Laatuarvostelun kilpailukutsu. Viitattu 3.3.2014.
<http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/laatuarvostelu/kilpailukutsu-2013/>

Ratsujalostusliitto 2014f. Nuorten Hevosten Festivaalit. Viitattu 25.4.2014.
http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/nuorten_hevosten_festivaali/

Ratsujalostusliitto 2014g. Breeders' Prize säännöt. Viitattu 5.3.2014.
<http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/breeders-prize/saannot/>

Ratsujalostusliitto 2014h. Kyvyt Esiin. Viitattu 5.3.2014.
http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/kyvyt_esiin/

Ratsujalostusliitto 2014i. Laatuarvostelu. Viitattu 9.3.2014.
<http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/laatuarvostelu/>

Ratsujalostusliitto 2014j. 5-vuotisderby. Viitattu 10.3.2014.
<http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/5-vuotisderby-2013/>

Ratsujalostusliitto 2014k. Breeders' Prize. Viitattu 10.3..2014.
<http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/breeders-prize/>

Suomenratsut 2014. Varsasta ratsuksi. Viitattu 20.2.2014.
<http://suomenratsut.fi/varsasta-ratsuksi>

Suomen Hevosenomistajien keskusliitto 2009. Varsan ensimmäinen vuosi. SHKL 3/2009. Viitattu 20.2.2014.
http://www.shkl.net/wp-content/uploads/2011/04/3_2009_2.pdf

Suomen Hippos 2014a. Hevosalan tunnusluvut. Viitattu 26.5.2014
http://www.hippos.fi/files/9102/Tunnusluvut_2013_.pdf

Suomen Hippos 2014b. Näyttelyohjeet. Viitattu 20.2.2014.
http://www.hippos.fi/files/6386/Nayttelyohjeet_osallistujille_2013_paivitetty11032013.pdf

Suomen Ratsastajainliitto 2014a. Kilpailusäännöt. Viitattu 3.3.2014.
http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/40645_KS1_2012_2013liitteilla_nettiin.pdf

Suomen Ratsastajainliitto 2014b. Kenttäratsastuksen säännöt. Viitattu 3.3.2014.

http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/41699_KSIV_2013_kenttaratsastus_netti_KORJ.pdf

Suomen Ratsastajainliitto 2014c. Esteratsastuksen sarjakilpailusäännöt. Viitattu 5.3.2014.

http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/45655_ESTERATSASTUKSEN_SARJAKILPAILUT_13052014.pdf

Suomen Ratsastajainliitto 2014d. Kouluratsastuksen sarjakilpailusäännöt. Viitattu 10.3.2014.

http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/45656_KOULURATSASTUKSEN_SARJAKILPAILUT_13052014.pdf

Suomen Ratsastajainliitto 2014e. Kouluohjelmat. Viitattu 5.3.2014. **

<http://www.ratsastus.fi/kouluohjelmia>

Vanhanen, C. 2013. Ratsujalostusliiton sihteerin tilastot vuosilta 2003-2012.

Haastattelurunko kasvattajat

1. Kuka olet?
2. Kuinka pitkään olet harrastanut kasvatustoimintaa? Miten paljon omia kasvatteja?
3. Onko ajatus myydä kasvatit ennen koulutusikää vai vasta koulutettuna (4-5v)? Vai kenties pitää itselläsi?
4. Jos myyt vasta koulutettuna, ketä ratsuttajia käytät? Millaisella systeemillä koulutus tapahtuu, esim. kotona vai muualla? Miten olet löytänyt ratsastajat hevosillesi?
5. Mitä olet valmis maksamaan hevosen koulutuksesta ja/tai kilpailutuksesta?
6. Ovatko tämänhetkiset, jo olemassa olevat kilpailusarjat hyviä ja koulutusta edistäviä nuorille hevosille? (Esim. kyvyt esiin –tilaisuudet, laatuarvostelu, noviisi-sarja, racing-sarjat, 5- ja 6-vuotis ikäluokkakilpailut kouluratsastuksessa, breeders' prize.) Pitäisikö esimerkiksi Laatuarvosteluun järjestää eri puolilla Suomea karsintoja, jotta kauempaakin saataisiin hevosia lähtemään mukaan finaaliin Ypäjälle?
7. Mitä muuttaisit kilpailusysteemissä vai toimiiko jo olemassa oleva?
8. Mitä muita ideoita voisit löytää, jotta nuoret hevoset päätyisivät osaaviin käsiin ja löydettäisiin myös uusia, kyvykkäitä ratsastajia suomalaisille hevosille? Voisiko esimerkiksi Ruotsin malli, jossa nuoria hevosia voidaan ilmoittaa ohjelmaan (Trojka-projekti), jonka kautta etsitään kyvykkäille hevosille kyvykkäitä ratsastajia (melko pitkäaikaisillakin sopimuksilla, tulee edulliseksi hevosten kasvattajille kun ratsastaja maksaa suurimman osan kuluista, ja samalla tarjoaa mahdollisuuden ratsastajalle saada alleen lupaavan hevosen) tulla kysymykseen Suomessakin?
9. Muita ideoita, miten voitaisiin edistää suomalaisten urheiluhevosten tuomista kasvattajilta kisakentille?

Haastattelurunko ratsuttajat

1. Kuka olet?
2. Miten kauan ratsuttanut? Millä tasolla ratsuttaa ja kilpailuttaa hevosia?
3. Miten hevoset tulleet ratsutettavaksi?
4. Mitä ratsutuksesta tulisi maksaa? Onko valmis tekemään edukkaampia sopimuksia hevosen ratsuttamisesta, jos hevonen on erittäin lupaava ja omistajan kanssa voidaan tehdä pidempiaikainen sopimus?
5. Ovatko tämänhetkiset, jo olemassa olevat kilpailusarjat hyviä ja koulutusta edistäviä nuorille hevosille? Esim. Kyvyt Esiin –tilaisuudet, noviisi-sarja, racing-sarjat, 5- ja 6-vuotis ikäluokkakilpailut kouluratsastuksessa, Breeders' Prize. Pitäisikö esimerkiksi Laatuarvosteluun järjestää eri puolilla suomea karsintoja, jotta kauempaakin saataisiin hevosia lähtemään mukaan finaaliin Ypäjälle?
6. Mitä muuttaisit kilpailusysteemissä vai toimiiko jo olemassa oleva?
7. Mitä muita ideoita voisit löytää, jotta nuoret hevoset päätyisivät osaaviin käsiin ja löydettäisiin myös uusia, kyvykkäitä ratsastajia suomalaisille hevosille? Voisiko esimerkiksi ruotsin malli, jossa nuoria hevosia voidaan ilmoittaa ohjelmaan jonka kautta etsitään kyvykkäille hevosille kyvykkäitä ratsastajia (melko pitkäaikaisillakin sopimuksilla, tulee edulliseksi hevosten kasvattajille ja tarjoaa mahdollisuuden ratsastajalle saada alleen lupaavan hevosen) tulla kysymykseen Suomessakin?
8. Muita ideoita, miten voitaisiin edistää suomalaisten urheiluhevosten tuomista kasvattajilta kisakentille?